

**REORGANIZAREA ȘI MODERNIZAREA
ARMATEI ROMÂNIEI**

**SEMINARUL
CENTRULUI DE STUDII STRATEGICE DE
SECURITATE**

- București, iunie, 2001 -

CUPRINS

ACTUALITATE ȘI PERSPECTIVĂ ÎN RECONSTRUCȚIA ORGANISMULUI MILITAR

ALOCUȚIUNE ROSTITĂ DE DIRECTORUL CENTRULUI DE STUDII STRATEGICE DE SECURITATE.....	5
<i>Colonel (r) dr. Constantin Moștofle</i>	
CUVÂNT DE DESCHIDERE	7
<i>General de armată dr. Mihail Popescu, șeful Statului Major General</i>	
REALITĂȚI ȘI PERSPECTIVE ÎN OPERAȚIONALIZAREA STRUCTURILOR ARMATEI ROMÂNIEI. DIRECȚII PRIORITARE DE ACȚIUNE PENTRU RECONSTRUCȚIA ORGANISMULUI MILITAR ROMÂNESC	9
<i>General de armată dr. Mihail Popescu, șeful Statului Major General</i>	
CADRUL LEGISLATIV AL REFORMEI ÎN ARMATA ROMÂNIEI	23
<i>Colonel Tudor Munteanu, locotenent-colonel Florin Maciu, Departamentul pentru Relații cu Parlamentul, Armonizare Legislativă și Relații Publice</i>	
STAREA ACTUALĂ A ARMATEI ROMÂNE ÎN CONTEXTUL DERULĂRII PROCESULUI DE REFORMĂ	27
<i>General de corp de armată dr. Nicolae Păștinică, colonel Dumitru Gimiga, Inspectoratul General al Armatei</i>	
ÎNZESTRAREA ARMATEI ROMÂNE: OBIECTIVE, PRIORITĂȚI, ETAPE.....	33
<i>General de flotilă aeriană ing. Ion Georgescu, comandor ing. Dorel Bivolan, Departamentul pentru Armamente</i>	
PERSPECTIVE ȘI SOLUȚII ÎN MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE.....	45
<i>General de brigadă Ion Gurgu, comandor Victor Barbu, Direcția Management Resurse Umane</i>	
OPINII ALE PARTICIPANȚILOR.....	53

ACTUALITATE ȘI PERSPECTIVĂ ÎN RECONSTRUCȚIA ORGANISMULUI MILITAR

Centrul de Studii Strategice de Securitate (CSSS), sub patronajul Statului Major General, a organizat, luni, 25 iunie 2001, un simpozion pe tema reconstrucției Armatei Române. Au participat generalul de armată dr. Mihail Popescu, șeful Statului Major General, generalul de divizie dr. Viorel Bârloiu, consilier de stat și secretar al CSAȚ, generalul de corp de armată dr. Eugen Bădălan, șeful Statului Major al Forțelor Terestre, generalul comandor Gheorghe Bucșe, șeful Statului Major al Forțelor Aeriene, precum și un mare număr de generali și ofițeri din toate structurile Armatei Române.

Au fost prezentate cinci referate pe teme ale restructurării și modernizării armatei, pe baza cărora s-au desfășurat dezbateri.

Redăm integral conținutul referatelor și principalele probleme rezultate din intervențiile participanților la această manifestare științifică.

PRIMUL SEMINAR

Alocuțiune de deschidere prezentată de colonel (r) dr. Constantin MOȘTOFLEI, director adjunct al Centrului de Studii Strategice de Securitate

Centrul de Studii Strategice de Securitate, înființat la 01.11.2000 ca instituție de cercetare științifică a Ministerului Apărării Naționale, în subordinea Statului Major General, se află astăzi în fața primului său examen.

Seminarul cu tema "Actualitate și perspectivă în reconstrucția organismului militar românesc" este prima manifestare științifică a Centrului.

Activitatea a fost pregătită și se desfășoară sub patronajul șefului Statului Major General, domnul general de armată dr. Mihail Popescu, căruia îi mulțumim pentru atenția și sprijinul constant acordate, chiar de la înființarea instituției noastre.

Conștienți că activitatea noastră de cercetare științifică trebuie să se realizeze în sprijinul beneficiarului, reprezentat de Armata României, pe baza datelor, a elementelor faptice care provin din interiorul organismului militar românesc, am apelat la bunăvoința dumneavoastră, să participați, - unii cu referate, alții cu intervenții pe timpul dezbaterilor - la această manifestare.

Chiar dacă ne găsim în al 12-lea an al reformei, procesul propriu-zis include, în dinamica sa, evaluări diverse. În luna februarie, când am elaborat *Planul de cercetare științifică și Planul cu principalele activități ale CSSS*, se știa că la începutul lunii aprilie vor intra în vigoare noi state de organizare și am apreciat că vom putea să vă propunem ca, în luna iunie, să facem o astfel de evaluare, într-un seminar desfășurat pe bază de referate.

Deși s-a dovedit că unele termene nu au fost anticipate corect, avem convingerea că problematica temei seminarului continuă să fie de certă actualitate.

Suntem hotărâți să realizăm acel cadru, în care dezbaterile să se desfășoare în perspectiva cercetării științifice, în sensul că vom fi deschiși față de orice interogație și ipoteză, generate de conținutul referatelor sau de experiența participanților. Totodată, pentru a realiza o dezbatere realmente deschisă, am contat, îndeosebi, pe prezența exclusivă din interiorul organismului militar.

Dacă nu vom găsi acum răspunsurile dorite, le vom înregistra și ele vor face obiectul unor demersuri viitoare din partea celor îndreptățiți să le rezolve.

Știu că ați făcut eforturi deosebite ca să fiți astăzi aici, unii venind din teritoriu, și de aceea vă mulțumim tuturor. Personal, când lucram la Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară, beneficiind de același sprijin deosebit din partea domnului general de armată dr. Mihail Popescu, îmi amintesc că ne-am deplasat în garnizoana Craiova și am desfășurat un seminar în colaborare și cu participarea unor cadre militare din zonă. Cu permisiunea dumneavoastră, domnule general, credem că, apelând la aceeași metodă, de această dată, invitând participanți din teritoriu, noi, cercetătorii, vom putea fi mai apropiați atât de realitățile armatei noastre, cât și de beneficiarii muncii noastre.

Fiecare dintre dumneavoastră a primit programul seminarului și, conform acestuia, vă rog să-mi permiteți să adresez domnului general de armată dr. Mihail Popescu rugămintea să rostească cuvântul de deschidere a seminarului.

CUVÂNT DE DESCHIDERE

General de armată dr. Mihail POPESCU

Domnilor generali și ofițeri, doamnelor și domnilor,

Seminarul de astăzi, organizat de Statul Major General, prin instituția sa de cercetare științifică - Centrul de Studii Strategice de Securitate, - oferă ocazia unei analize pertinente a pașilor întreprinși în procesul de reformă a Armatei noastre.

Apreciez ca necesare și utile asemenea prilejuri de a analiza, din diferite unghiuri de vedere, modul cum sunt aplicate măsurile stabilite.

Consider că este o dovadă de profesionalism, dar și de înțelepciune pentru responsabilii militari de azi și de mâine ca, în conducerea unui proces deosebit de complex, cum este reconstrucția organismului militar, să evaluăm etapele sale de derulare și, dacă este cazul, să-i aducem inclusiv unele corecții, pentru a realiza parametrii proiectați în structurarea și modernizarea armatei.

Doamnelor și domnilor,

Armata Română, ca de altfel întreaga noastră societate, traversează o perioadă de profunde înnoiri, subordonate imperativelor modernizării structurilor economico-sociale, dezvoltării instituțiilor statului de drept și integrării europene și euroatlantice. Reforma în domeniul militar urmărește crearea unui sistem modern de apărare, corespunzător cerințelor naționale ale apărării armate, precum și evoluțiilor semnificative din mediul european de securitate. După cum cunoașteți, încă de la începutul anului 1990, armata s-a angajat cu responsabilitate în acest proces obiectiv, înregistrând succese în îndeplinirea reformei, apreciate atât în țară, cât și în străinătate.

De aceea, aștept în continuare din partea dumneavoastră o abordare pragmatică, prin care să se vizeze, în principal, următoarele:

- analiza perspectivelor de operaționalizare a structurilor Armatei Române;*
- evidențierea actualității și perspectivei cadrului legislativ al reformei;*
- prezentarea implicațiilor actuale și de perspectivă ale reformei în domeniul militar;*
- abordarea obiectivelor și priorităților în domeniul înzestrării armatei;*
- analiza concepției de pregătire a resursei umane pentru conducerea noilor structuri în viitoarea configurație a Armatei Române.*

Stimat auditoriu,

Fiind vremea faptelor, ne aflăm în plină activitate de aplicare a noilor state de organizare. Ele sunt concepute astfel încât să corespundă structurilor armatelor moderne, având la bază sistemul piramidal al ierarhiei militare.

Obiectivul central al acestei restructurări nu este reducerea numărului de militari, disponibilizarea oamenilor, ci asigurarea unei armate viabile, a unei armate operaționale, capabilă să-și îndeplinească misiunile constituționale și, în același timp, criteriile de interoperabilitate NATO.

Pentru îndeplinirea obiectivului propus, în condițiile unui buget limitat, cei care conduc procesul restructurării trebuie să fie buni manageri, adică să coreleze cât se poate de corect obiectivele apărării naționale cu resursele financiare alocate, cu resursele materiale aflate la dispoziție, dar mai ales cu resursa umană din armată.

Aceasta este esența reformei Armatei Române; ea se referă la reconstrucția structurală și funcțională a forțelor active, a forțelor teritoriale și a celorlalte structuri, în vederea creșterii capacității lor de reacție, a îndeplinirii criteriilor de interoperabilitate NATO, în perspectiva invitării României la summitul de la Praga din anul 2002.

REALITĂȚI ȘI PERSPECTIVE ÎN OPERAȚIONALIZAREA STRUCTURILOR ARMATEI ROMÂNIEI

*Direcții prioritare de acțiune pentru reconstrucția
organismului militar românesc*

General de armată dr. Mihail POPESCU

MEDIUL STRATEGIC

- ⇒ **Complex, dinamic, cu multe surse de instabilitate**
- ⇒ **Amenințarea cu un conflict militar major s-a diminuat**

Riscuri

- **regionale (*tensiuni și conflicte care se pot extinde*)**
- **asimetrice (*terorism, arme de distrugere în masă*)**
- **transfrontaliere (*droguri, crima organizată, migrația ilegală*)**
- **evenimente neprevăzute (*plasate în domeniul incertitudinii*)**

Măsurile și acțiunile de operaționalizare implementate și cele care urmează să fie transpuse în fapt în perioada următoare au în vedere evoluțiile în mediul de securitate din spațiul de interes al României.

Operaționalizarea viitoarei structuri a Armatei României, element esențial al reformei, a trecut printr-un proces de clarificări conceptuale, de identificare a obiectivelor, misiunilor și cerințelor, în funcție de evoluțiile mediului strategic, și, nu în ultimul rând, de corelare cu resursele disponibile pentru securitatea națională.

Avem acum o viziune clară asupra scopului final al procesului de restructurare și modernizare. Această viziune mută accentul pus, până nu de mult, de pe armata de apărare către constituirea unei armate de securitate, care să fie implicată direct, prin mijloacele sale specifice, în promovarea și susținerea stabilității și securității în Europa.

Prin parcurgerea acestui proces, în care operaționalizarea este esențială, Armata României va deveni o forță modernă și credibilă, dotată cu tehnică performantă și echipament modern, pregătită și antrenată potrivit standardelor NATO.

**DOCUMENTE PROGRAMATICE CARE STAU LA BAZA
OPERAȚIONALIZĂRII ȘI RECONSTRUCȚIEI ARMATEI ROMÂNIEI**

- ⇒ *Strategia de securitate națională;*
- ⇒ *Carta albă a securității și apărării naționale a Guvernului;*
- ⇒ *Legea privind planificarea apărării naționale;*
- ⇒ *Legea privind apărarea națională;*
- ⇒ *Legea privind organizarea Armatei României (proiect).*

**DOCUMENTE CARE IMPUN ȘI REGLEMENTEAZĂ
OPERAȚIONALIZAREA**

- ⇒ *Strategia militară a României;*
- ⇒ *Viziunea strategică Armata României - 2010;*
- ⇒ *Planul național anual de pregătire pentru integrarea în NATO;*
- ⇒ *Structura de forțe - 2003;*
- ⇒ *Planul - Cadru privind continuarea procesului de restructurare și modernizare a Armatei României.*

Operaționalizarea Armatei României are la bază documentele programatice din domeniu - Strategia de securitate națională, Carta albă a securității și apărării naționale a Guvernului, Legea privind planificarea apărării naționale, Legea privind apărarea națională și Legea privind organizarea Armatei României - și derivă din Strategia militară a României, Viziunea strategică Armata României-2010, Planul național anual de pregătire pentru integrarea în NATO, Planul cadru, care prefigurează, în funcție de noul context geopolitic și geostrategic, realizarea Structurii de forțe-2003.

Obiectivele prioritare ale operaționalizării sunt elementele de bază care conțin finalitățile generale ale ansamblului de măsuri și acțiuni ce s-au derulat și se vor desfășura sistematic până la încheierea actualului proces de modernizare a Armatei României. Ele s-au fundamentat în concordanță cu nevoile și posibilitățile statului nostru și, dacă se va impune, vor fi modelate în raport cu viitoarele cerințe ce pot să apară. Ele se regăsesc în planuri și programe de realizare a Structurii de forțe-2003, precum și în cele de modernizare a acesteia.

FINALITĂȚI ANTICIPATE

Procesul de operaționalizare a forțelor Armatei României va asigura:

- ⇒ Consolidarea poziției de generator de securitate;***
- ⇒ Sprijinirea opțiunii ferme de a deveni membru NATO în timpul cel mai scurt;***
- ⇒ Reducerea și echilibrarea costurilor sistemului militar.***

Acest proces va permite ca România să-și consolideze poziția de generator de securitate regională și să evite condiția de consumator al acesteia. Totodată, el sprijină opțiunea fermă a țării noastre de a deveni membru NATO, în timpul cel mai scurt. Operaționalizarea sistemului militar românesc este impusă de amplul proces de reformă structurală și funcțională pe care-l parcurge societatea românească începând cu anul 1989. Acest proces a permis instaurarea unei democrații reale în România și exercitarea controlului civil asupra sistemului militar. El permite și impune reducerea și echilibrarea costurilor sistemului militar, îndeosebi ale Armatei, în raport cu cerințele actuale și de perspectivă ale mediului de securitate din sfera de interes a României, precum și cu necesitățile celorlalte domenii ale vieții sociale din țara noastră.

OBIECTIVELE PRIORITARE DIN CICLUL II MAP

- 1. Managementul carierei militare - DMRU**
- 2. Reconversia profesională a personalului militar ce urmează a fi disponibilizat - DMRU**
- 3. Implementarea unui sistem de planificare întrunit la nivelul M.Ap.N. - DPIA**
- 4. Implementarea sistemului ASOC - J.8**
- 5. Implementarea unui sistem robust de bugetare - DPIA**
- 6. Implementarea STAR - J.6**
- 7. Participarea la exerciții NATO/PfP, NATO și operații în sprijinul păcii conduse de NATO - J.3**
- 8. Dezvoltarea sistemului de învățare a limbii engleze - DMRU**
- 9. Dezvoltarea programului de pregătire a subofițerilor - J.7**
- 10. Restructurarea forțelor - J.3**
- 11. Asigurarea forțelor disponibile NATO - J.3**
- 12. Dezvoltarea unui concept de achiziții – Departamentul pentru Armamente**
- 13. Dezvoltarea strategiei de înzestrare - Departamentul pentru Armamente**

Doresc să evidențiez faptul că, în vederea revigorării candidaturii României pentru aderarea la Alianța Nord-Atlantică, au fost identificate 13 obiective prioritare în domeniul apărării, toate având acoperire financiară cel puțin până la sfârșitul Ciclului II MAP (septembrie 2001).

Deși toate obiectivele se află în atenția Statului Major General, după cum se poate observa, acesta este direct răspunzător de realizarea unui număr de șase obiective.

DIRECȚII PRIORITARE

EFICIENTIZAREA FORȚELOR ARMATEI *pentru:*

- *Descurajarea agresiunii;***
- *Apărarea credibilă a țării;***
- *Participarea la prevenirea conflictelor, gestionarea crizelor și apărarea colectivă;***
- *Soluționarea unor urgențe civile.***

***Prin* IMPLEMENTAREA STRUCTURII DE FORȚE - 2003**

În al doilea rând, evidențiez necesitatea eficientizării forțelor Armatei, astfel încât să se asigure capacitatea de conducere a comandamentelor și cea de luptă și acțiune a trupelor, necesare pentru descurajarea agresiunii, apărarea credibilă a țării, pentru participarea la prevenirea conflictelor, gestionarea crizelor și apărarea colectivă în plan regional, precum și pentru soluționarea unor urgențe civile. Realizarea acestui obiectiv derivă din implementarea Structurii de forțe – 2003.

ETAPELE REFORMEI (OPERAȚIONALIZĂRII)

CREAREA STRUCTURII DE FORȚE

- până la sfârșitul anului 2003;

MODERNIZAREA TEHNICII DE LUPTĂ PENTRU

STRUCTURA DE FORȚE NOU CREATĂ

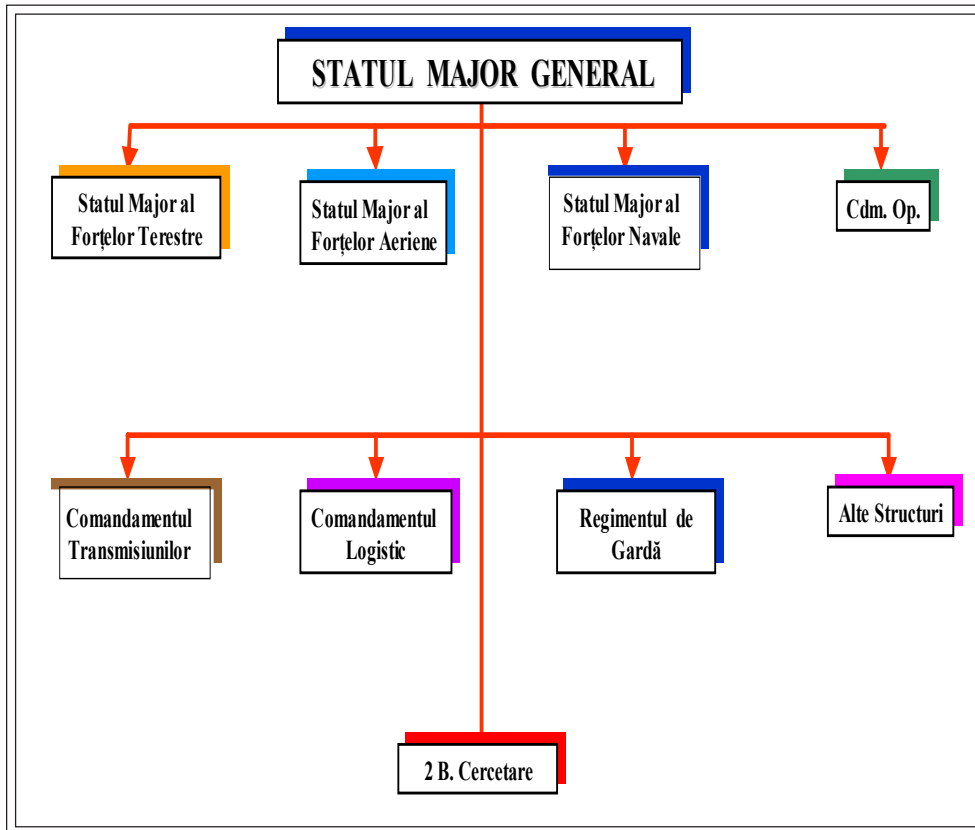
- începând cu anul 2004.

Operaționalizarea Armatei României, componentă esențială a reformei, are ca finalitate realizarea unei structuri de forțe mai compactă, performantă, eficientă, flexibilă și compatibilă cu standardele NATO, în limita a 112.000 militari și 28.000 civili la pace, în două etape:

O primă etapă – până la sfârșitul anului 2003, în care vom crea structura de forțe;

A doua etapă – care începe în anul 2004 și se va încheia la sfârșitul anului 2007, în care vom asigura modernizarea tehnicii de luptă pentru structura de forțe nou creată.

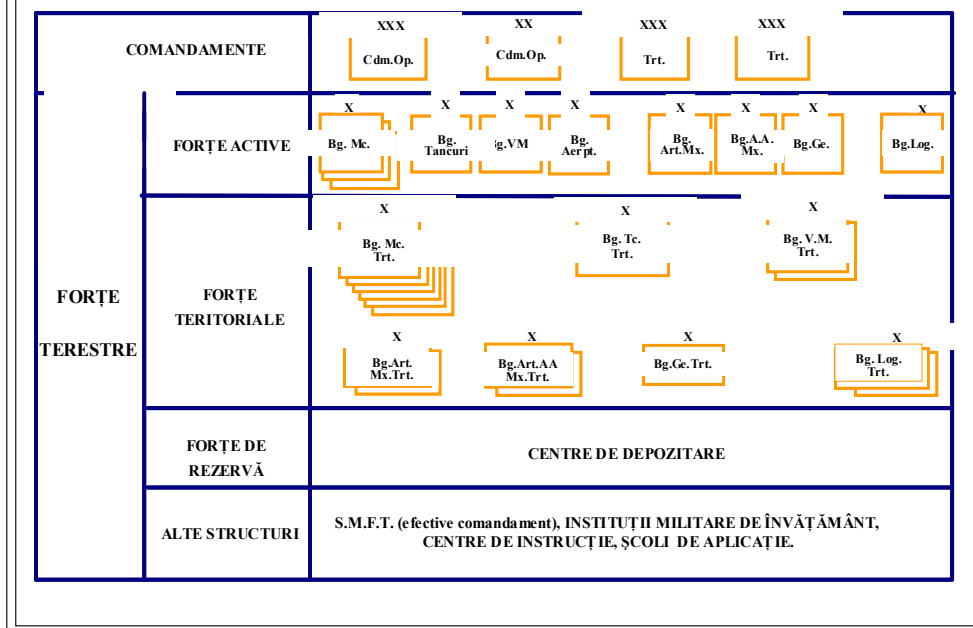
Structura de forțe-2003 a fost reanalizată de către CSAȚ și aprobată în ședința din 28.05.2001. Astfel, **structura organizatorică a Armatei României**, la finalul 2003, va cuprinde: structurile centrale ale Ministerului Apărării Naționale, stabilite prin Hotărâre a Guvernului României; categoriile de forțe ale armatei și alte structuri subordonate nemijlocit Statului Major General.

Statul Major General are în subordine structuri de conducere, cercetare și logistică de nivel strategic, instituții de învățământ academic și alte structuri.

Are în subordine: statele majore ale categoriilor de forțe ale armatei, 1 Comandament Operațional tip divizie, Comandamentul Transmisiunilor, Comandamentul Logistic, Regimentul de Gardă, 2 batalioane de cercetare și alte structuri.

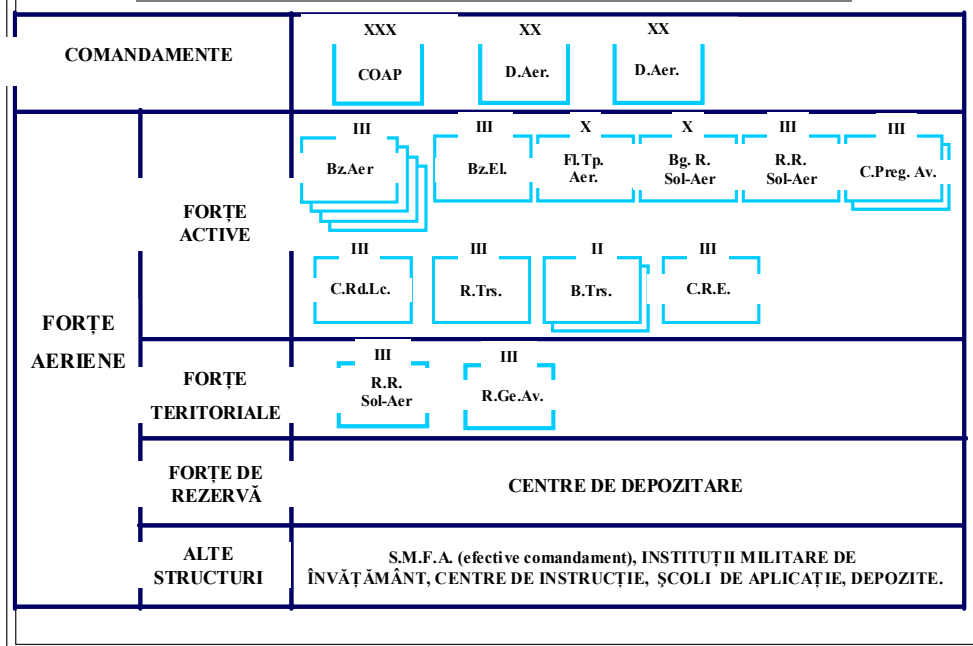
STRUCTURA DE FORȚE - 2003 FORȚELE TERESTRE

Forțele Terestre se compun din: Statul Major al Forțelor Terestre; 2 comandamente teritoriale (tip corp de armată); 1 comandament operațional (tip corp de armată); 1 comandament operațional (tip divizie); 15 brigăzi luptătoare, din care 6 brigăzi active și 9 brigăzi teritoriale; 8 brigăzi de sprijin de luptă, din care 3 brigăzi active și 5 teritoriale; 3 brigăzi logistice, din care una activă și 2 teritoriale; structuri tip regiment și batalion; instituții de învățământ și centre de instrucție; centre de depozitare; alte structuri.

Elementul de bază al forțelor active, din cadrul Forțelor Terestre, la pace, îl constituie brigada mecanizată, având în componere două batalioane de infanterie, 1 batalion de tançuri, 1 divizion de obuziere (tunuri obuziere), 1 divizion de artilerie antitanc, 1 divizion de artilerie antiaeriană și alte subunități de sprijin de luptă și logistice.

STRUCTURA DE FORȚE - 2003 FORȚELE AERIENE

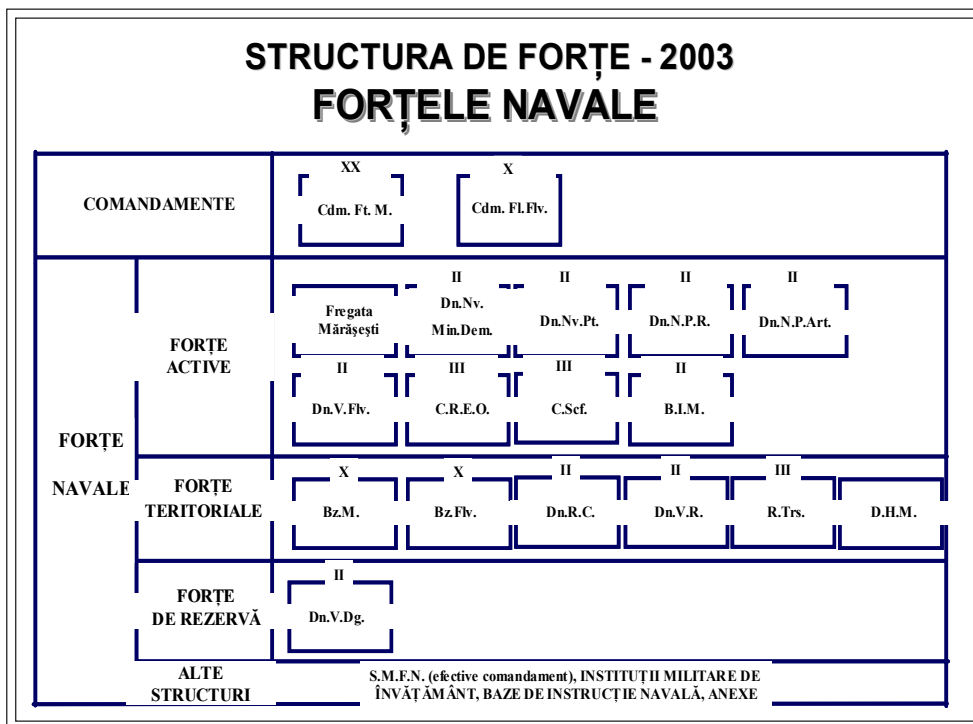
Forțele Aeriene se compun din: Statul Major al Forțelor Aeriene; 2 comandamente teritoriale tip divizie aeriană; 1 comandament operațional principal aerian (tip corp de armată); 4 baze aeriene și 1 bază de elicoptere; 1 flotilă de transport aerian; 1 brigadă de rachete sol-aer; 2 regimente de rachete sol-aer, din care 1 regiment activ și 1 regiment teritorial; 2 centre de pregătire de aviație; 1 centru de radiolocație; structuri tip regiment și batalion; instituții de învățământ și centre de instrucție; alte structuri.

Forțele Aeriene vor avea majoritatea forțelor în structuri active.

Structura propusă asigură un echilibru din punct de vedere al disponibilității Forțelor Aeriene la nivelul teritoriului național, prin păstrarea în fiecare zonă de operații a cel puțin unei structuri aeriene.

Elementele de bază în compunerea structurii de forțe în cadrul Forțelor Aeriene sunt baza aeriană integrată (artilerie antiaeriană, radiolocație, logistică, pază), cu 2 escadrile de aeronave (aviație de vânătoare și elicoptere de sprijin) și brigada (regimentul) de rachete sol-aer, organizată pe divizioane de rachete sol-aer.

STRUCTURA DE FORȚE - 2003 FORȚELE NAVALE

Forțele Navale se compun din:

- Statul Major al Forțelor Navale;
- 1 comandament de flotă maritimă (tip divizie);
- 1 comandament de flotilă fluvială (tip brigadă);
- 1 flotă maritimă; 1 flotilă fluvială;
- 1 bază maritimă; 1 bază fluvială;
- 1 centru de scafandri;
- Direcția Hidrografică Maritimă;
- 1 centru de război electronic și observare;
- structuri tip regiment și batalion;
- instituții de învățământ;
- alte structuri.

Forțele Navale vor desfășura acțiuni militare independente sau în cooperare cu celelalte categorii de forțe ale armatei, într-o zonă distinctă care cuprinde fluviul și Delta Dunării, marea teritorială, zona contiguă și spațiul aerian adiacent, având mare parte a forțelor în structuri active.

STRUCTURA DE FORȚE 2003 permite:

- realizarea obiectivelor de interoperabilitate și a obiectivelor de parteneriat;
- realizarea, la nivelul angajamentelor asumate față de NATO, a capacității de reacție (6 brigăzi luptătoare, 2-3 escadrile de luptă, 1 escadrilă de transport; 4-5 nave de luptă tip fregată);
- capacitate mărită pentru forțele declarate disponibile pentru misiuni de menținere a păcii;
- asigurarea, la un prag minim, a necesarului de securitate prin forțe proprii.

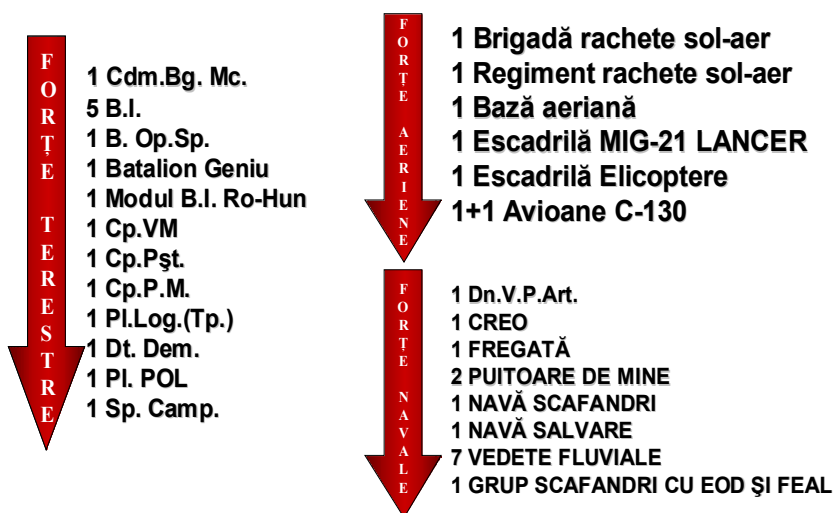
Structura acțională a Armatei României va fi alcătuită din: forțele active (Forțele de Supraveghere și Avertizare Timpurie și Forțele de Acțiune în Situații de Criză); forțele teritoriale; forțele de rezervă.

*Noua structură se bazează, în primul rând, pe **forțele active**, care vor cuprinde structurile destinate participării la eforturile colective de securitate (NATO, UE). Acestea vor cuprinde: 1 brigadă mecanizată și 3 companii specializate din cadrul Forțelor Terestre, 1 escadrilă de aviație de vânătoare-bombardament, 2 patrulare de elicoptere de atac, 1 avion de transport C-130 HERCULES din cadrul Forțelor Aeriene și 3 nave purtătoare de artilerie din cadrul Forțelor Navale.*

*Tot în componerea **forțelor active** vor intra și structurile pentru apărare națională. Acestea vor cuprinde: 4 brigăzi luptătoare, 3 brigăzi de sprijin, 1 brigadă logistică, precum și unități de cercetare, război electronic, transmisiuni, parașutiști, și trupe de protecție nucleară, chimică și biologică din componerea Forțelor Terestre, 4 baze aeriene, 2 escadrile de aviație de vânătoare, 1 flotilă de transport, 2 escadrile de elicoptere de transport, 1 brigadă de rachete antiaeriene și alte unități specializate din componerea Forțelor Aeriene, 1 fregată, 5 divizioane de nave și alte structuri specializate din componerea Forțelor Navale.*

*Ministerul Apărării Naționale, Statul Major General, Comandamentul Transmisiunilor, Comandamentul Logistic, cercetarea, statele majore și academiile categoriilor de forțe ale armatei, Universitatea Militară, școlile de aplicație și de subofițeri, 3 licee militare, 1 brigadă logistică, 1 regiment de gardă, Poliția Militară, Direcția Topografică Militară și alte anexe subordonate structurilor centrale vor intra în categoria "**alte structuri**".*

FORȚE DISPONIBILE PENTRU MISIUNI NATO ȘI PENTRU OPERAȚIUNI PFP CONDUSE DE NATO

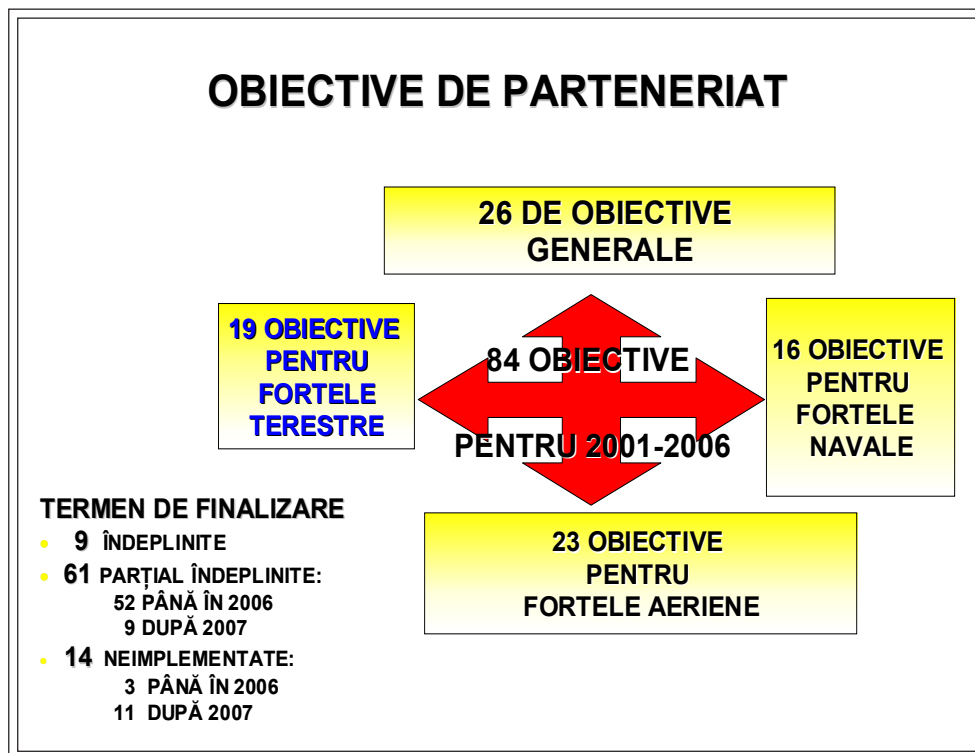

Operaționalizarea va urmări realizarea, cu prioritate, a tuturor forțelor desemnate pentru misiuni NATO și operațiuni PFP conduse de NATO.

În prezent, batalioanele de infanterie, compania de vânători de munte, plutonul logistic (transport) și un avion C 130 sunt disponibile pentru operațiuni de sprijin al păcii.

Celelalte forțe vor fi disponibile pentru acest gen de misiuni la sfârșitul celui de-al doilea ciclu MAP (septembrie 2001).

OBIECTIVE DE PARTENERIAT

OBIECTIVELE DE PARTENERIAT ASUMATE DE CĂTRE ROMÂNIA CONTRIBUIE ÎN MOD DECISIV LA PREGĂTIREA ÎNTREGULUI SISTEM MILITAR PENTRU INTEGRAREA ÎN STRUCTURILE ALIANȚEI NORD - ATLANTICE ȘI LA RECONSTRUCȚIA ACESTUIA. ELE ASIGURĂ:

- DEFINITIVAREA COMPLETĂ A STRUCTURII FUNCȚIONALE ȘI ACȚIONALE A FORȚELOR;

- REALIZAREA, LA NIVELUL AGAJAMENTELOR ASUMATE ÎN CADRUL NATO, A CAPACITĂȚII DE REACȚIE ȘI DE PROIECTARE A FORȚELOR.

CONCLUZII

Reforma sistemului militar, în cadrul căreia procesul de operaționalizare este esențial, se impune din nevoia de securitate.

Armata României, care este un organism viu, trebuie să iasă întărită în urma reformei.

În contextul geopolitic și geostrategic actual, Armata României îndeplinește misiunile stabilite de poporul român.

Armata română face reformă. Reforma sistemului militar este impusă de nevoia de securitate, iar pentru noi, intrarea în NATO acoperă, cum nu se poate mai bine, deficitul de securitate.

Reforma înseamnă o transformare profundă, care durează din clipa în care Armata s-a angajat pe noul ei drum, care n-a încetat nici o clipă și care, iată, continuă și astăzi și va continua și după ce mandatul actualei echipe ce se află la conducerea Ministerului Apărării Naționale se va încheia. Aceasta înseamnă continuitate.

Acest organism viu, care este Armata României, trebuie nu numai să supraviețuiască în urma reformei, ci să iasă întărit.

Reforma o facem numai pentru că în acest sistem, în contextul geopolitic și geostrategic actual, Armata României poate să-și îndeplinească misiunea pe care i-a încredințat-o poporul român.

CADRUL LEGISLATIV AL REFORMEI ÎN ARMATA ROMÂNIEI

*Colonel Tudor MUNTEANU
Locotenent-colonel Florin MACIU*

I. În vederea realizării reformei, restructurării și modernizării Armatei României au fost aprobate/adoptate de către Guvern următoarele acte normative:

1. Proiectul Legii privind organizarea Armatei României;
2. Ordonanța de urgență a Guvernului pentru modificarea și completarea Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare;
3. Hotărârea Guvernului privind aprobarea Ghidului carierei militare.

II. Potrivit art. 117 din Constituția României, organizarea armatei se face prin lege organică.

Având în vedere prevederile sus-menționate ale legii fundamentale a României și opțiunea politică de integrare în structurile euroatlantice de securitate, Ministerul Apărării Naționale a întocmit un proiect de lege în baza căruia se va desfășura și finaliza procesul de restructurare și modernizare a Armatei României.

Elaborarea textului proiectului a avut ca temei principiile și direcțiile de bază stabilite prin următoarele documente:

- "Concepția de reformă și restructurare a Forțelor Armatei României (FARO 2005/2010)", aprobată prin Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. S.51/1999;
- "Planul-cadru privind desfășurarea procesului de restructurare și modernizare a Armatei României în anul 2000", aprobat prin Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. S.51/1999;
- "Planul-cadru privind continuarea procesului de restructurare și modernizare a Armatei României în anul 2001", aprobat prin Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 03/2001.

Totodată, au fost avute în vedere învățămintele rezultate din desfășurarea primelor etape ale procesului de reformă și concluziile experților NATO privind pregătirea pentru aderare.

În procesul de elaborare a proiectului, s-au studiat legislațiile similare din unele state membre NATO: SUA, Germania, Franța, Danemarca, Belgia și Canada.

Legea va prezenta structura organizatorică a armatei, cu enumerarea principalelor elemente componente ale Forțelor Terestre, Forțelor Aeriene și Forțelor Navale.

Potrivit prevederilor proiectului de lege, conform misiunilor și stării de pregătire operațională a structurilor, Armata Română va fi organizată în:

- a) Forțe Active – încadrate cu efective peste 80%;
- b) Forțe Teritoriale – încadrate cu efective între 20-70%;
- c) Forțe de Rezervă – încadrate cu efective între 5-20%.

Proiectul conține și dispoziții referitoare la efectivele Armatei României, la nivelul anului 2003. Totodată, se dispune că Statul Major General propune modificarea organizării Armatei României în următoarele situații:

- a) la apariția unor noi factori de risc pentru securitatea națională;
- b) la introducerea de noi echipamente militare în înzestrare;
- c) la modificarea resurselor financiare destinate apărării naționale.

Subliniez că reforma în domeniul creării noilor structuri ale armatei nu depinde de intrarea în vigoare, a acestei legi, care va fi trimisă, spre dezbateri, Parlamentului. La intrarea ei în vigoare însă, structurile realizate vor fi sprijinite de temeiul legal necesar.

De asemenea, consider că este de semnalat faptul că, în perioada dezbaterilor parlamentare, prevederile proiectului de lege pot suferi modificări chiar și substanțiale, mai ales în ceea ce privește cifrele prezentate în valoare fixă, absolută.

Realizarea structurilor prevăzute de lege, în detaliu, va avea ca finalitate constituirea unei armate compacte, mai performantă, eficientă, flexibilă și compatibilă cu standardele NATO și va permite următoarele: realizarea obiectivelor de interoperabilitate și a obiectivelor de parteneriat; realizarea, la nivelul angajamentelor asumate față de NATO, a capacității de reacție (6 brigăzi luptătoare, 2-3 escadri de luptă, 1 escadrilă de transport, 4-5 nave de luptă tip fregate); capacitate mărită pentru forțele declarate disponibile pentru misiuni de menținere a păcii; asigurarea, la un prag minim, a necesarului de securitate prin forțe proprii.

III. În urma evaluării efectuate de reprezentanții NATO, în luna martie 2001, s-a hotărât ca, începând cu data de 01.06.2001, reforma personalului armatei să se efectueze pe baza principiului corelării grad-funcție și, de asemenea, să se instituie cadrul legal pentru aplicarea Ghidului carierei militare.

În sensul celor menționate, am întocmit proiectul de Ordonanță de urgență privind modificarea și completarea Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, care conține reglementări aplicabile numai ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor din Ministerul Apărării Naționale.

Aceste dispoziții vizează următoarele:

- instituirea contractului cu durată determinată pentru cadrele militare în activitate;
- realizarea concordanței între gradele pe care le au cadrele militare în activitate și gradele funcțiilor pe care acestea le îndeplinesc;
- statuarea Ghidului carierei militare, care va reglementa accesul în profesia de ofițer, maestru militar sau subofițer și evoluția pe treptele ierarhiei militare a acestor categorii de personal;
- introducerea gradului de sergent (maistru militar clasa a V-a), ca fiind primul grad

aflat la baza ierarhiei corpului subofițerilor și maiștrilor militari, și, totodată, schimbarea denumirii gradelor de general;

- micșorarea limitelor de vârstă în grad pentru cadrele militare.

Sistemul de gestiune a resurselor umane, bazat pe măsurile enumerate, îndeplinește simultan două condiții:

- răspunde eficient intereselor actuale și de perspectivă ale Armatei României;
- este compatibil cu cele ale armatelor țărilor membre NATO, ca una dintre premisele aderării la Alianța Nord-Atlantică.

Aș dori să scot în evidență conjunctura deosebită în care a fost promovat acest proiect de ordonanță de urgență. Potrivit Constituției României art. 114 alin. (4), "În cazuri excepționale, Guvernul poate adopta ordonanțe de urgență."

Constituția nu definește cazul excepțional. De altfel, rolul normelor constituționale este de a reglementa și nu de a defini sau clasifica. Aceste operațiuni revin legilor, doctrinei și desigur jurisprudenței, cu prioritate jurisprudenței constituționale. Constituția nu constituie un dicționar juridic. Ea trebuie interpretată și aplicată prioritar de către juriști. Astfel, Curtea Constituțională a stabilit, prin Decizia nr. 65/1995, că, "prin cazuri excepționale, în sensul art. 114 (4) din Constituție se înțeleg acele situații care nu se pot încadra în cele avute în mod expres de lege. Interesul public lezată de caracterul anormal și excesiv al cazurilor excepționale justifică intervenția Guvernului pe calea ordonanței de urgență. De aceea, o astfel de măsură se poate fundamenta numai pe necesitatea și urgența reglementării unei situații care, datorită circumstanțelor sale excepționale, impune adoptarea de soluții imediate, în vederea evitării unor grave atingeri aduse interesului public".

A stat în sarcina conducerii ministerului să convingă Guvernul că interesul public lezată în mod grav în această speță a fost aderarea la NATO, pentru care a optat 85% din populația țării. Era în joc credibilitatea armatei, care s-a angajat, în primăvară, în timpul evaluării reprezentanților NATO, ca, începând cu luna iunie, să desfășoare managementul resurselor umane pe baza corelării gradului cu funcția și a Ghidului carierei militare. Sarcina a fost cu atât mai grea cu cât, prin această ordonanță de urgență, s-a modificat și completat o lege organică unde există reglementări pentru toate instituțiile din sectorul de apărare, ordine publică și siguranță națională.

Timpul extrem de scurt avut la dispoziție, faptul că a trebuit să modificăm numai textele "vitale" pentru reformă, precum și faptul că am devenit, în acest act normativ, excepție la regulă au constituit adevărate impedimente. Sperăm că la dezbaterile ordonanței în Parlament să avem ocazia să cizelăm toate asperitățile legii. Până atunci, vom aplica unele prevederi pe baza interpretării juridice, tratată pe larg în manualele de drept.

IV. Ordonanța de urgență a Guvernului din 2001 pentru modificarea și completarea Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare prevede, la art. 5, că accesul în profesie și evoluția ulterioară pe treptele ierarhiei militare au la bază principiile și normele stipulate în cuprinsul ei. În aplicarea acestora, se

elaborează Ghidul carierei militare, aprobat prin hotărâre a Guvernului.

Prin aplicarea Ghidului carierei militare, se asigură:

- instituirea unui sistem transparent de promovare în funcție și înaintare în grad potrivit corelației dintre gradul militar deținut și cel prevăzut pentru funcția în care se numește cadrul militar respectiv;
- crearea cadrului normativ pentru asigurarea promovării cadrelor militare potrivit principiilor “șanselor egale” și “omului potrivit la locul potrivit”;
- evoluția în carieră a cadrelor militare exclusiv pe bază de competență profesională, performanță în funcția îndeplinită și potențial de dezvoltare;
- menținerea unei structuri de personal echilibrate, pe corpuri de cadre militare, grade și vârste, corespunzătoare modelului piramidal;
- interoperabilitatea în domeniul managementului personalului din Armata României și a celui din armatele statelor membre NATO.

STAREA ACTUALĂ A ARMATEI ROMÂNE ÎN CONTEXTUL DERULĂRII PROCESULUI DE REFORMĂ

*General de corp de armată dr. Nicolae PĂȘTINICĂ
Colonel Dumitru GIMIGA*

1. Starea armatei, teorie sau necesitate practică?

Definind **starea unui organism ca reprezentând situația sau modul în care acesta se găsește sau se prezintă la un moment dat**, pentru armată, ca o componentă fundamentală în prezervarea suveranității și integrității teritoriale a statului național unitar român, organism specializat, cu o structură preponderent ierarhică și totodată foarte complexă, determinarea stării sale constituie, în opinia noastră, o problemă nu tocmai ușoară.

Importanța acesteia, ca indicator de potențial, rezidă în necesitatea cunoașterii permanente a parametrilor de funcționare în raport cu misiunile încredințate, astfel încât să se poată interveni oportun și eficient, prin aplicarea corecțiilor necesare pentru menținerea sa într-o stare de operativitate maximă.

Pentru a mă explica, pot afirma că adaptarea și aplicarea pe scară tot mai largă, în domeniul militar, a principiilor managementului modern au impus, în toate armatele moderne, demararea unor studii de fundamentare științifică a procedurilor de determinare a stării acestora, având ca finalitate modernizarea concepțiilor și normativelor existente sau chiar elaborarea și aplicarea unor noi.

În această activitate, se pornește de la un principiu simplu și de altfel cunoscut: **„dacă vreau să acționez asupra unui organism, trebuie să-l cunosc foarte bine, sub toate aspectele sale, și să încerc să-l evaluez într-o măsură cât mai obiectiv posibilă“**. În acest proces de cunoaștere și evaluare, întrebările pe care și le va pune orice specialist militar pentru a-și fundamenta raționamentele de regulă, sunt: Care va fi impactul uman și material, în timp și spațiu, al acțiunii planificate? Care vor fi avantajele, dezavantajele și raportul dintre ele? Care vor fi costurile și suportabilitatea acestora de către organism sau societate? Se impune schimbarea sau modificarea obiectivelor? Prioritățile rămân aceleași sau intervin altele? Problemele enumerate nu au caracter limitativ, iar într-o situație reală pot apărea altele, chiar mai complexe. Un singur lucru

este cert: toate se raportează la starea organismului analizat, ca bază de plecare în derularea proceselor de pregătire a deciziilor.

Pentru armata noastră, necesitatea conceptualizării și, ulterior, a normării procesului de determinare a stării armatei este cu atât mai stringentă cu cât, începând cu anul 1990, acesta se află într-o **dorită, dar perpetuă reformă**.

Acum, după 11 ani de numeroase experimente, încercări, renunțări, evaluări și reevaluări, ambiguități de ordin conceptual sau normativ, consider că putem afirma, fără să greșim prea mult, că asupra organismului militar național s-a acționat, plecând de la premisa că acesta prezintă „simptome de boală”. Acest proces de însănătoșire s-a desfășurat însă fără o cunoaștere permanentă a stării reale, fără o radiografiere atentă a bolilor, ca de altfel și a părților sănătoase, fără a se analiza care este modul lor de manifestare și care pot fi consecințele lor pe termen scurt sau lung. În aceste condiții, „tratamentele medicale”, ca și „operațiile chirurgicale” la care a fost supus acest organism, în multe situații și-au greșit ținta și au accentuat bolile sau au generat altele noi.

Este foarte adevărat că un proces de reformă de amploarea celui în care este angajată Armata României presupune resurse pe măsură, dar, în același timp, și un management adecvat al celor extrem de limitate puse la dispoziție de societate.

Am abordat într-o paletă plastică problematica necesității conceptualizării și realizării unui sistem normativ modern pentru determinarea stării structurilor în Armata României și implicit a acesteia în ansamblul ei, dat fiind și unele încercări nefinalizate, din trecutul apropiat, datorită unor motive subiective care nu aparțin inspectoratului.

Din studiul literaturii de specialitate și ca urmare a schimburilor noastre de experiență cu organisme similare din armatele moderne, unde determinarea stării structurilor este o practică uzuală, apreciem că starea Armatei României se poate determina pe baza următorilor indicatori de stare:

- conducerea sistemului militar;
- potențialul operațional al forțelor;
- moralul forțelor;
- starea disciplinei militare;
- starea de sănătate a personalului armatei;
- echipamentele și infrastructura;
- stadiul realizării acordurilor internaționale și a parteneriatelor operaționale necesare acoperirii nevoilor de securitate.

Considerăm că acești indicatori sunt reclamați de noul „Sistem de planificare, programare, bugetare și evaluare a forțelor, activităților și resurselor în Armata României”, care a început să fie implementat în sistemul militar național. În aceste condiții, se creează posibilitatea furnizării unor date și informații care vor reflecta într-o măsură mult mai obiectivă rezultatele proceselor de transformare conceptuală și structurală, pe termen mediu și lung, în activitatea organismului militar, eficiența și eficacitatea cheltuirii

fondurilor, exprimată prin calitatea și gradul de îndeplinire a obiectivelor declarate.

Fiecare din acești indicatori de stare se poate cuantifica și analiza cu ajutorul unor metode adecvate (analiză de diagnosticare, analiză comparată, analiză sistemică), potrivit specificului și conținutului acestora, pe etape ale restructurării sau pe structuri.

În aceste condiții, apreciem că elaborarea și oficializarea „**Sintezei privind starea Armatei României**”, pe lângă o imagine sintetică și realistă asupra armatei în ansamblul ei, poate furniza disfuncțiile la nivel macro, relațiile de cauzalitate și factorii care le generează, astfel încât, în urma concluziilor rezultate, să se poată contura atât variantele de corecție a proceselor aflate în derulare, cât și cadrul propice desfășurării activităților viitoare.

2. Evaluarea, ca finalitate a funcției de control, element fundamental în determinarea stării structurilor

Evaluarea, ca proces complex, presupune măsurarea performanțelor organizației și compararea acestora cu obiectivele și standardele inițiale concretizate în planuri și programe.

Deși procedura enunțată pare simplă la o primă vedere, procesul însă este extrem de complex, presupunând reguli, criterii, indicatori de măsurare, metode de analiză și responsabilități concretizate într-un sistem unitar de analiză a datelor și informațiilor obținute **printr-un control riguros, specializat și echidistant**.

Este foarte adevărat că, în condițiile unui organism militar cu stabilitate structurală și funcțională, procesele de evaluare capătă un anumit caracter rutinier, de normalitate. În situația armatei noastre, aflată într-un profund și dureros proces de restructurare și modernizare, evaluările devin mult mai complexe. Acestea trebuie să aibă ca element de referință performanțele pe care le va atinge armata potrivit misiunilor din Constituția României și, în același timp, realizarea unei structuri acționale în corelație cu noile concepte strategice reclamate de parametrii actuali de manifestare a confruntărilor militare post Război Rece și, nu în ultimul rând, pentru realizarea criteriilor curente de integrare în structurile de securitate euroatlantice.

Dată fiind instabilitatea unor elemente de referință necesare restructurării, cum sunt: un cadru normativ adecvat; o concepție clară fundamentată pe criterii științifice; programe și planuri adecvate, acoperite cu resursele corespunzătoare; ordine clare și un control riguros asupra termenilor și calității execuției, s-a ajuns la situația ca, în această etapă, să nu se beneficieze de coerența dorită și finalitatea prognozată.

De regulă, se spune că „într-o organizație militară, dacă se întâmplă ceva mai mult sau mai puțin grav, modul de a judeca lucrurile este diferit: **din perspectiva comandantului** - cine este vinovat trebuie pedepsit; **iar a ofițerului de stat major** – cum o putem repara și, dacă o reparăm, ce facem să nu se mai repete”.

Pornind de la afirmația de mai sus, vom încerca să analizăm pe scurt modul cum au fost percepute și respectate elementele fundamentale ale managementului modern. Facem acest lucru fără a învinovăți pe cineva, ci doar din dorința de a crea motivațiile

necesare identificării unor soluții și fundamentării deciziilor pentru optimizarea întregii activități viitoare. Enumerăm în continuare și încercăm un scurt comentariu, credem noi, obiectiv, din perspectiva acestor elemente.

Un prim element îl constituie stabilirea **obiectivelor de realizat**, care trebuie să definească clar „**ceea ce trebuie făcut**“, „**ce trebuie obținut**“, „**care sunt prioritățile**“. Ceea ce s-a realizat până acum, în domeniul restructurării și modernizării Armatei României, datorită unei anumite doze de inconsecvență, instabilitate și ambiguitate, pune în evidență faptul că acest principiu nu a constituit întotdeauna un element primar de analiză în fundamentarea deciziilor. Aceste caracteristici au fost generate atât de factori subiectivi (necunoașterea stării reale, voluntarism, ingerințe neprofesionaliste, preluarea și aplicarea fără discernământ a unor **modele străine** etc.), cât și de altă natură (cadru legislativ deficitar, ambiguitatea unor decizii politico-militare, dese schimbări structurale la nivel central, ca de altfel și ale conducerii armatei, limitarea tot mai excesivă a resurselor alocate, folosirea ineficientă a specialiștilor, plecarea din sistem a multor specialiști etc.). Această diversitate de factori perturbatori a dus la schimbarea nejustificată, aproape anuală, a obiectivelor și priorităților, toate acestea având drept consecință prelungirea în timp a proceselor și creșterea exponențială a costurilor umane, financiare și materiale.

Dacă ne referim la **mijloacele necesare pentru realizarea obiectivelor definite în prealabil**, va trebui să stabilim „**dacă poate fi făcut**“, „**cum poate fi făcut**“, și mai ales „**cu ce resurse poate fi făcut**“. Lipsa unor imagini realiste asupra organismului militar și a factorilor externi care contribuie la capacitatea lui, experiența limitată în proiectarea și desfășurarea activităților de mare amploare în domeniul restructurării și modernizării, cât și tendința naturală a omului de a lăsa sentimentele și obiceiurile să îi domine inteligența și imaginația au condus la elaborarea unor planuri de măsuri nerealistice, prin supraestimarea posibilităților de execuție în raport cu resursele posibile a fi alocate, având drept urmare modificări frecvente de ordine, sistarea sau renunțarea la unele programe aflate în plină desfășurare, precum și amânarea perpetuă a unor decizii.

Evaluarea rezultatelor efectiv obținute, prin folosirea mijloacelor și urmărirea obiectivelor prestabilite, trebuie să ofere răspunsuri la întrebările „**cu ce trebuie făcut**“ și „**cum a fost făcut**“. Limitarea excesivă a resurselor alocate și utilizarea lor potrivit unor concepții prea des modificate, lipsa de experiență, suprapusă pe derularea unor studii de caz nefinalizate sau cu rezultate incerte, au condus la risipa de resurse și, în timp, la nerealizarea obiectivelor prognozate. Acest fapt s-a petrecut în condițiile în care este unanim cunoscut că resursele sunt întotdeauna limitate și deci ceea ce există trebuie gospodărit cu mare grijă. Prin aceste aprecieri am atins și cel de-al patrulea principiu al managementului modern: **conformitatea rezultatelor efectiv obținute cu obiectivele stabilite inițial**. Inconsecvența și instabilitatea intervenite în procesul de reformă sunt datorate, în mare măsură, unor evaluări nerealiste privind structura de forțe, costurile restructurării, ale operaționalizării și menținerii forțelor la parametri atinși și nu numai.

Înființările, restructurările, transformările și desființările de structuri, în baza unor

obiective generale și priorități modificate aproape anual, au dus, pe lângă consumul unor mari cantități de resurse din puținul alocat, la diminuarea drastică a nivelului stării de operativitate a tehnicii, supraîncărcarea unor unități și depozite cu tehnică și echipamente, accentuarea deficitelor de materiale și echipamente de întreținere, deteriorarea continuă a infrastructurii militare.

Dacă ar fi să facem o apreciere generală asupra stării actuale a Armatei României, datele și informațiile recent obținute din sistemul militar ne creează o imagine cu două planuri distincte:

a) înțelegerea necesității restructurării de către personalul armatei și voința de acțiune a acestuia pentru aplicarea programelor proprii de restructurare, potrivit ordinilor primite și în condițiile resurselor limitate alocate;

b) existența unei instabilități a cadrului normativ privind conceptualizarea și desfășurarea procesului de restructurare pe care armata l-a parcurs până în prezent, având drept consecință nefinalizarea proiecțiilor prestabilite și o stare de operativitate caracterizată de unele accente critice.

3. Implicarea Inspectoratului Ministerului Apărării Naționale în derularea procesului de evaluare și determinare a stării organismului militar

Dacă asupra necesității conceptualizării și normării procesului de determinare a stării Armatei României consider că nu trebuie să mai insistăm, cred că se impune să ne axăm pe ce este necesar de realizat în acest domeniu, pentru a ne putea înscrie în clubul armatelor moderne.

Procesul de transformare și redimensionare a unei organizații strict verticale, cum este armata noastră, într-o organizație flexibilă, adaptabilă la noi stimuli, nu este și nu trebuie să constituie un scop în sine; el are o prea mare importanță pentru prezentul și viitorul țării, astfel încât să nu fie dus la bun sfârșit și cu rezultatele dorite.

În acest context, afirmația futurologului american Alvin TOFFLER, privind „întărirea funcției de control”, devine extrem de actuală, indiferent dacă aceasta include componenta administrativă sau operațională, și acest lucru pentru că prin control se asigură regularizarea proceselor de transformare structurală, optimizarea fluxurilor relaționale și funcționale, fundamentarea unor decizii oportune și eficiente, sporirea flexibilității și eficienței în alocarea și utilizarea resurselor, scurtarea și simplificarea căilor de comunicații etc.

Conectați direct la procesul de reformă pe care îl parcurge armata în prezent, doresc să prezint, pe scurt, ce am realizat la nivelul inspectoratului, atât sub aspectul clarificărilor în domeniul controlului și evaluării, dar și în cel al determinării stării armatei dacă nu în ansamblul ei, măcar pe anumite secvențe.

Încă din 1997, am demarat o serie de studii și schimburi de experiență cu structuri similare din armatele moderne și, ca urmare, ni s-a confirmat faptul că între controlul ierarhic, necesar fără doar și poate, și un control echidistant extern, exercitat de o structură specializată, există diferențe, atât sub aspectul temporal, cât și al acurateței

informației. Pornind de la aceste considerente, am elaborat și operaționalizat, în cursul anului 1999, concepția și instrucțiunile necesare pentru exercitarea controlului și inspecțiilor în armată.

Conștientizând funcția controlului în sprijinul exercitării actului de conducere de către ministrul apărării naționale și ca element principal de fundamentare a deciziilor acestuia, am reușit, printr-o planificare judicioasă a activităților în concordanță cu obiectivele procesului de reformă, să elaborăm o serie de studii de stare prin care am dorit să ne aducem contribuția la corectarea unor disfuncții de sistem care s-au manifestat în diferite etape de derulare a acesteia. Studiile elaborate de către inspectorat, începând cu 1998, au abordat următoarea problematică:

- ordinea și disciplina militară;
- oportunitatea și funcționalitatea activităților de scoatere din funcțiune a mijloacelor fixe și casarea bunurilor materiale din înzestrarea M.Ap.N.;
- fundamentarea și repartitia funcțiilor principale pe elementele structurii centrale a M.Ap.N.;
- reorganizarea activității de construcții și domenii militare;
- cercetarea științifică în domeniul militar;
- pregătirea de comandament;
- trecerea la sistemul de evidență cantitativ-valorică;
- participarea unităților Armatei României la exerciții și acțiuni militare comune cu alte armate;
- elaborarea actelor normative specifice în armată;
- clarificarea rolului și locului comandamentelor operaționale;
- pregătirea și perfecționarea piloților militari.

Acestor studii le asociem rapoartele noastre, adresate factorilor de conducere din minister, în urma activităților de control, inspecție sau documentare-informare în teritoriu, în care am prezentat starea reală din teren și variante decizionale de corecție pentru disfuncțiile identificate.

Dacă activitățile noastre au fost oportune sau inoportune, eficiente sau mai puțin eficiente, rămâne de apreciat, dar avem totuși satisfacția că, în urma acțiunilor noastre, unele stări de lucruri s-au modificat în sensul pozitiv, însă și insatisfacția că, la nivelul structurilor centrale, continuă să se perceapă controlul, în special cel din exterior, ca un act de neîncredere în comandanți și șefi, un act prin excelență stresant și punitiv totodată.

Trăim un sentiment de insatisfacție, datorită faptului că, din varii motive, dar mai puțin din vina noastră, nu am reușit să convingem și să implementăm „Concepția privind determinarea stării Armatei României” și metodologia specifică de aplicare a acesteia. Dacă am fi realizat acest deziderat, astăzi am fi avut un document în faza de experimentare, asupra căruia am fi putut purta discuții concrete, constructive și extrem de necesare problematicii abordate în seminarul nostru.

ÎNZESTRAREA ARMATEI ROMÂNE: OBIECTIVE, PRIORITĂȚI, ETAPE

*General de flotilă aeriană ing. Ion GEORGESCU
Comandor ing. Dorel BIVOLAN*

Politica de securitate națională, adaptată la noul context internațional, trebuie să ofere răspunsuri eficiente la noua gamă de riscuri generată de tranziția la sistemul democratic și la economia de piață.

În cadrul procesului de restructurare și modernizare a armatei, componenta înzestrării reprezintă elementul dinamic care antrenează resurse umane, tehnico-economice și financiare în scopul punerii în aplicare a programelor de cercetare-dezvoltare și de interoperabilitate, pornind de la necesitatea obiectivă de menținere a capacității de apărare a țării la un nivel corespunzător strategiei de securitate, și opțiunii hotărât manifestate pentru integrarea în NATO. În prezent, din punct de vedere al asigurării securității naționale și al costurilor necesare realizării acestora, nu există alternativă la integrarea în NATO. România este decisă să suporte costurile aderării la NATO.

Din punctul de vedere al nevoilor de dotare, al operaționalizării forțelor, Ministerul Apărării Naționale trebuie să susțină, prin orice mijloace, necesitatea continuării și finalizării programelor de achiziții aflate în curs de derulare. În același timp, trebuie să-și rafineze concepția, condițiile și procedurile de abordare a unor noi programe, mai ales să fie clare condițiile de asigurare a finanțării programelor noi de achiziții, potrivit strategiei de înzestrare a armatei.

Structurile implicate în domeniul achizițiilor au nevoie ca sistemul integrat de management al achizițiilor pentru apărare să fie înțeles, să funcționeze în condiții optime, în mod unitar, dar flexibil și, mai ales, să fie eficient. Din păcate, acest proces complex trebuie să se desfășoare într-un climat socio-economic nu tocmai favorabil.

Trebuie subliniat de la început că achizițiile includ: cercetarea, dezvoltarea, testarea și evaluarea, producția, instalarea la unitățile operative și asigurarea suportului logistic corespunzător pe toată durata de exploatare a unui sistem de arme, până la scoaterea din uz și posibila valorificare.

Înzestrarea Armatei României se realizează printr-un amplu sistem de acțiuni necesare pentru transpunerea în practică a planurilor de măsuri rezultate din obiectivele și opțiunile fundamentale ce derivă din Strategia militară a României, documentul de bază care orientează activitatea Armatei României în primii ani ai secolului XXI.

Fundamentul pe care se bazează abordarea problemei înzestrării Armatei României îl reprezintă necesitatea de înzestrare a combatanților cu suportul tehnic care să asigure superioritatea în toate tipurile de conflicte moderne și recunoașterea faptului că investiția în echipamente, sisteme de arme și tehnologie este o componentă critică a viitoarei capacități strategice defensiv-active.

Componenta de bază a Ministerului Apărării Naționale, care are misiunea de a transforma cerințele tehnice operaționale în sisteme de armament și de a conduce programele majore de achiziții de tehnică militară și cercetarea științifică în domeniile sale de responsabilitate, este Departamentul pentru Armamente.

Departamentul pentru Armamente este organizat și funcționează potrivit prevederilor Ordonanței de urgență nr.14/2001 privind organizarea și funcționarea Ministerului Apărării Naționale, ale Hotărârii Guvernului nr. 0217/2001 privind structura organizatorică și efectivele Ministerului Apărării Naționale și ale Ordinului ministrului apărării naționale nr. M.S. 12/2001 privind organizarea și funcționarea Ministerului Apărării Naționale.

În calitate de organ unic de specialitate, Departamentul pentru Armamente conduce și execută politica în domeniul achizițiilor de tehnică militară, având următoarele responsabilități:

1. Managementul programelor majore de achiziții și al activităților de testare și evaluare, cercetare-dezvoltare și inovare pentru tehnică și tehnologii militare;
2. Politici de achiziții pentru înzestrare, monitorizare și evaluare tehnică, obiective de parteneriat, relații industriale și pregătirea economică pentru apărare;
3. Management contracte de achiziții și evaluarea, certificarea și supravegherea calității la furnizorii Ministerului Apărării Naționale;
4. Colaborări tehnice externe;
5. Coordonarea și controlul importurilor și exporturilor de produse speciale;
6. Codificare și standardizare tehnică;
7. Stat major, secretariat și management resurse umane specifice procesului de achiziții;
8. Planificare și execuție financiară.

Principalul obiectiv al Departamentului pentru Armamente este achiziționarea sistemelor de armament, care înglobează tehnologii moderne în scopul satisfacerii cerințelor categoriilor de forțe ale armatei, pentru asigurarea interoperabilității cu forțele NATO și în corelare cu resursele puse la dispoziție.

Un obiectiv major în domeniul achizițiilor îl constituie modernizarea sistemelor de armament aflate în dotare, activitate care se realizează în cadrul unor programe de cooperare, având drept scop îmbunătățirea fiabilității și creșterea performanțelor acestor sisteme la nivelul cerințelor categoriilor de forțe, concomitent cu realizarea interoperabilității în domeniul tehnic.

Cooperarea cu firme de prestigiu din străinătate pentru realizarea sistemelor de armament constituie o componentă de bază a politicii în domeniul achizițiilor. Aceasta vizează cercetarea, dezvoltarea și producția de sisteme noi, corelată cu transferul de

tehnologii moderne la agenții economici proprii, ceea ce va conduce la posibilitatea dezvoltării în viitor a unor sisteme cu un grad de integrare ridicat.

Un alt obiectiv îl reprezintă menținerea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare la un nivel care să permită modernizarea înzestrării forțelor, tendință corelată cu implicarea cât mai mare a industriei naționale în realizarea programelor de achiziții.

Modernizarea înzestrării armatei presupune un proces mult mai complex, care, pe lângă sisteme de armament și echipamente, se va reflecta și în asigurarea, modernizarea și dezvoltarea suportului logistic al trupelor, mentenanței tehnicii, asistenței medicale și a infrastructurii militare.

În anul 1997, Consiliul Suprem de Apărare a Țării a aprobat un program de înzestrare care cuprinde obiective privind modernizarea înzestrării armatei în vederea realizării interoperabilității cu structurile NATO, cu prioritate a unităților și marilor unități din cadrul Forțelor de supraveghere și avertizare timpurie și a Forțelor de reacție în situații de criză.

La elaborarea programului s-a avut în vedere realizarea unor noi tipuri de tehnică performantă sau modernizarea celor existente în dotare, în concepție proprie sau în cooperare cu parteneri externi, în scopul asigurării nevoilor de înzestrare, utilizării eficiente a capacităților industriale din sectorul producției de apărare, obținerii de transfer de tehnologie necesar modernizării sectorului și creării premiselor de realizare de produse competitive și la export.

Ministerul Apărării Naționale, prin Departamentul pentru Armamente, are în diferite faze de realizare un număr de 20 programe de modernizare aprobate de Consiliul Suprem de Apărare a Țării.

Aceste programe se pot grupa pe trei direcții principale:

1. Modernizarea tehnicii din dotare, având în vedere încadrarea în standardele NATO pentru realizarea obiectivelor de interoperabilitate cu tehnica din înzestrarea armatelor țărilor membre NATO;
2. Achiziționarea de tehnică și integrarea tehnologiilor moderne de fabricație în cadrul industriei autohtone;
3. Achiziționarea unor categorii de tehnică militară și componente speciale pentru care nu sunt condiții sau nu este rentabil să fie realizate în țară.

În acest sens, pentru categoriile de forțe ale armatei s-au stabilit următoarele obiective prioritare pe termen lung:

a) Pentru forțele terestre:

- îmbunătățirea manevrabilității și fiabilității blindatelor existente;
- creșterea puterii de foc și a preciziei de lovire, ziua și noaptea, în orice condiții meteo;
- dezvoltarea mijloacelor amfibii în scopul creșterii capacității de transport și a puterii de foc;
- dezvoltarea gurilor de foc și a munițiilor aferente, cu performanțe compatibile cu standardele și calibrele NATO;
- modernizarea sistemelor de apărare antiaeriană specifice;

- atingerea standardelor NATO în domeniul protecției NBC și balistice.

b) Pentru forțele aeriene:

- modernizarea aeronavelor existente pentru creșterea performanțelor privind precizia de lovire a țintelor terestre și aeriene;

- achiziția de avioane de transport în vederea creșterii capacității de transport a trupelor și tehnicii de luptă, atât în caz de necesitate, cât și în cadrul operațiunilor pentru menținerea păcii;

- realizarea unui sistem integrat de control al traficului aerian;

- dezvoltarea unui sistem de identificare amic-inamic (IFF), compatibil cu sistemele NATO.

c) Pentru forțele navale:

- modernizarea navelor din dotare, cu sisteme C³I și sisteme de arme cu precizie ridicată, în scopul creșterii puterii de foc;

- creșterea manevrabilității și autonomiei, inclusiv asigurarea alimentării pe mare;

- creșterea autoprotecției navelor și extinderea posibilităților de cooperare cu alte mijloace de luptă, în condiții de siguranță.

d) Comune pentru categoriile de forțe ale armatei:

- dezvoltarea unui sistem de comunicații digital, compatibil cu sistemele NATO;

- dezvoltarea rețelei de calculatoare pentru logistica trupelor, în concordanță cu standardele NATO;

- dezvoltarea de sisteme C⁴I;

- dezvoltarea unui sistem strategic de război electronic.

Realizarea acestor obiective, concretizate în programe de achiziții, presupune cooperarea cu firme externe, dar, în primul rând, implicarea industriei autohtone. Nevoile armatei s-au redus, dar pretențiile privind performanțele, calitatea și fiabilitatea au crescut.

În acest scop, înzestrarea Armatei României se bazează pe următoarele principii:

■ înzestrarea armatei cu sisteme de armament noi, performante și inteligente, care să răspundă cerințelor de precizie, mobilitate, flexibilitate și interoperabilitate;

■ modernizarea tehnicii de luptă în scopul prelungirii perioadei de viață a sistemelor de armament din dotare, creșterea performanțelor acestora și compensarea în acest mod a reducerilor de armament și forțe și, toate acestea, cu cheltuieli și riscuri minime;

■ cooperarea cu alte țări în realizarea sistemelor de armament (o opțiune necesară, deoarece mijloacele financiare implicate nu mai pot fi suportate de o singură țară, se împart costurile și riscurile, iar cooperarea și exportul pot ajuta la ameliorarea și menținerea unei balanțe comerciale echilibrate);

■ actualizarea programelor de înzestrare pe termen mediu și lung, care să aibă finanțare asigurată (de la buget, din surse extrabugetare sau prin credite externe) și care să asigure derularea în grafic a programelor de achiziții;

- accesul cât mai larg și sigur al armatei, indiferent de gradul de stabilitate al situației internaționale, la cele mai moderne tehnologii, deoarece noile tehnologii informatice -calculatoare, comunicații și microelectronică- au o importanță vitală în oricare program militar de viitor;

- menținerea unor capacități ale industriei naționale de apărare pentru a ne asigura o independență față de furnizorii externi, impunându-se adaptarea acestor capacități la noile necesități și cerințe pe termen lung ale armatei, acreditarea și certificarea lor, precum și sporirea capacității agenților economici interni de a participa la realizarea parțială sau integrală a produselor pe care armata le dorește;

- menținerea unei componente a cercetării militare direct în subordinea Ministerului Apărării Naționale, ca cea mai importantă sursă de consultanță științifică a armatei;

- stabilirea priorităților în domeniul achizițiilor, limitarea sau sistarea programelor în derulare pentru care nu pot fi asigurate integral fondurile necesare.

Principalele obiective specifice în vederea realizării interoperabilității în domeniul tehnicii militare cu armatele țărilor membre NATO și UEO sunt:

- dezvoltarea în cooperare a unui sistem de transmisiuni digital interoperabil cu cel al NATO;

- asigurarea unor stații radio HF, VHF, UHF pentru eșaloanele tactice, care pot lucra și cu salt de frecvență;

- asigurarea sistemelor C³I pentru toate categoriile de forțe, în scopul desfășurării de misiuni în cadru național și multinațional;

- dezvoltarea de sisteme comune de supraveghere, avertizare și recunoaștere;

- sisteme antiaeriene integrate sectorial și regional;

- sistem de prelucrare automată a datelor logistice, compatibil cu cel NATO;

- implementarea sistemului de codificare NATO;

- dotarea unităților cu tehnică având performanțe compatibile cu cele ale forțelor NATO.

Obiectivele principale pe termen scurt și mediu ale domeniului înzestrării Armatei sunt:

- dezvoltarea și achiziționarea de echipamente noi, interoperabile cu cele utilizate de NATO, pe bază de programe majore de modernizare în concordanță cu cerințele aprobate de Statul Major General și PG-urile asumate de România;

- asigurarea necesarului minim de înzestrare cu sisteme de arme și echipamente a categoriilor de forțe ale armatei, potrivit cerințelor de reformă;

- promovarea achizițiilor centralizate, care dovedesc viteză, eficiență și flexibilitate mai ales în domeniul logistic;

- identificarea clară a cerințelor și utilizatorului final, care trebuie să coopereze și să se implice în susținerea și supravegherea programului;

- consolidarea abordării programelor de achiziții prin prisma întregii durate de viață

și conducerea prin echipe integrate;

- identificarea de noi surse de finanțare a programelor de modernizare a tehnicii de luptă în scopul asigurării finanțării multianuale;

- contribuția activă la obținerea și îmbunătățirea continuă a raportului performanță/costuri în cadrul procesului de achiziții;

- asigurarea utilizatorului final că fazele de achiziție respectă planificarea temporară, costurile, cât și eficiența investițiilor;

- oferirea de proiecte care îndeplinesc criteriile de performanță, timp și cost aprobate de Autoritatea de Decizie, pe faze și puncte de decizie;

- asigurarea de specialiști competenți, servicii comerciale, profesionale și tehnice sigure pentru Ministerul Apărării Naționale;

- coordonarea politicii de achiziții cu politicile guvernamentale în domeniul economic și de restructurare a industriei de apărare, ceea ce este de extremă actualitate, domeniu strategic al fiecărui stat, precum și asigurarea unui raport optim între importul de tehnică militară și utilizarea resurselor industriei naționale;

- investiție financiară mai puternică în fazele inițiale de cercetare-dezvoltare, corelată cu o politică activă de achiziții din raft (COTS);

- abordarea în relațiile internaționale a problemei achizițiilor coordonate, armonizarea conceptelor, utilizarea unui limbaj, unor cerințe și proceduri comune în practica achizițiilor militare, precum și constituirea de grupuri sau consorții ale cumpărătorilor, cu avantaje ce constau în costuri unitare reduse, calitate mai bună, siguranță ridicată a furnizării, afaceri transparente și nediscriminatorii, ceea ce se realizează la nivel procedural cu Instrucțiunile seria 1000;

- o mai mare deschidere și relații de cooperare constructive cu industria și alte firme specializate, bazate pe parteneriat și identificarea de ținte și oportunități comune, sprijinite de competiție în selecția contractorilor, pentru a se asigura utilizarea eficientă a fondurilor, împărțirea riscurilor, calitatea, mentenanța și disponibilitatea tehnicii aflate la trupe;

- reconsiderarea problemelor de offset, transfer tehnologic, protecția mediului și a proprietății industriale în contractele externe;

- industria de apărare trebuie să-și desăvârșească procesul de restructurare și să devină un factor - cheie în procesul de achiziții pentru apărare;

- schimbările de pe piețele de armament avertizează asupra tendințelor viitoare:

- fondurile alocate dictează progresul tehnologic și noile sisteme;

- viitorul aparține programelor derulate în comun datorită costurilor pentru noile sisteme;

- integrarea produselor din raft ia locul tehnologiilor unice militare;

- provocarea dintre inserția de tehnologii și inventarea de tehnologii.

Realizarea acestor obiective este dependentă de funcționarea sistemului de planificare, programare și bugetare perfect coordonat și cu suport guvernamental și parlamentar.

Compatibilitatea și interoperabilitatea dintre sistemele de armament ale țării noastre și cele ale NATO încep cu similitudinea practicilor în domeniul achizițiilor (politici, strategii,

reglementări și standarde). Acestea stau, de fapt, la baza dezvoltării unui nou concept de achiziții, unul din obiectivele majore ale Ministerului Apărării Naționale.

Necesitatea conducerii procesului de achiziție spre o direcție corectă are nevoie de transparență și reglementări clare, pentru a asigura, pe de o parte, că banul public este cheltuit în condiții optime pentru înzestrarea armatei și, pe de altă parte, pentru a se asigura un tratament echitabil tuturor ofertanților care doresc să devină furnizorii Armatei.

Cu Ordinul ministrului apărării naționale nr. M33/08.04.1999, a fost aprobată aplicarea obligatorie a Instrucțiunilor seria 1000 privind sistemul integrat de management al achizițiilor pentru apărare (SIMAPA). Astfel, Ministerul Apărării Naționale dispune de un sistem bine definit și modern de management al achizițiilor, primul utilizat în administrația de stat, similar cu sistemele existente în armatele țărilor membre NATO, sisteme care au fost, de altfel, avute în vedere la dezvoltarea propriului sistem.

Acest sistem este unic în cadrul Ministerului Apărării Naționale. Prin utilizarea acestuia se identifică și se stabilesc atât nevoile și cerințele de noi arme, cât și prioritățile privind necesarul de resurse, se coordonează și controlează procesul de achiziții și se raportează periodic organelor abilitate (Guvern, Consiliul Suprem de Apărare a Țării și Parlament).

Sistemul impune o gândire logică în abordarea programelor, prin formula: achiziție = cerințe + cumpărare + suport, impunând o regulă unanim acceptată: să știm exact de ce avem nevoie, ce ne putem permite să cumpărăm, cum să cumpărăm și care sunt responsabilitățile organismelor implicate. Pe aceste coordonate, un program de achiziție a unui sistem de armament trebuie să plaseze o armă eficientă în mâna utilizatorului, când și unde este necesară și realizarea acestui lucru în limita fondurilor puse la dispoziție.

Sistemul integrat de management al achizițiilor pentru apărare a introdus o serie de instrucțiuni, politici, principii și proceduri de bază:

- atribuirea de responsabilități - cheie privind deciziile majore în ceea ce privește stabilirea cerințelor, alocarea fondurilor și conducerea programelor;
- respectarea principiului că nu există program de achiziție fără existența unei cerințe aprobate, fără asigurarea integrală a resurselor și fără o strategie de achiziție de care să răspundă un director de program;
- conducerea programelor pe echipe de lucru ai căror membri să aibă responsabilități clare;
- realizarea consensului între autoritatea tehnică, autoritatea contractantă și autoritatea financiară în procesul de achiziții;
- realizarea coerenței între resursele alocate și necesarul real pentru derularea programelor de achiziții în domeniul apărării;
- analizarea mai multor variante fezabile înainte de începerea unui program de achiziții;
- structura pe faze distincte a procesului, trecerea de la o fază la cealaltă constituind puncte de decizie;

- reducerea costurilor și a riscului, care să fie analizate la fiecare punct de decizie;
- contractul de achiziție să aibă în vedere o negociere corectă și o împărțire echitabilă a riscului între MAPN și producător și să asigure realizarea unui pachet de offset în beneficiul industriei naționale;

- atribuirea în execuție a programelor pe bază de competiții;
- costurile, graficul de realizare, parametrii de performanță vor fi stabiliți la începutul programului de achiziție, apoi vor fi evaluați și ajustați pe tot parcursul derulării programului.

În paralel cu crearea cadrului legislativ specific privind implementarea SIMAPA, au devenit operaționale componentele organizatorice care asigură funcționarea acestuia.

Instrucțiunile seria 1000 ale MAPN definesc procesul de achiziții de sisteme pe faze înlănțuite logic, pornind de la stabilirea nevoilor misiunilor și capabilităților necesare, prioritățile și resursele, până la introducerea în exploatare și scoaterea din uz.

Sistemul integrat de management al achizițiilor pentru apărare al Armatei Române este un sistem modern de achiziții, adaptabil la schimbările de politică, doctrină și management în armată, și are la bază conducerea colectivă, pe echipe, în spiritul managementului total al calității. Acest sistem conține instrucțiuni unitare, proceduri și standarde compatibile pe plan internațional și folosește managementul achizițiilor prin programe și proiecte, pe categorii de achiziții.

Pentru luarea deciziilor în domeniul achizițiilor, au fost înființate, prin ordin al ministrului, Consiliul de Supraveghere a Cerințelor, Consiliul de Achiziții și Consiliul de Planificare a Apărării.

Intrarea în vigoare a hotărârii guvernului privind structura organizatorică și efectivele Ministerului Apărării Naționale determină adaptarea cadrului normativ referitor la achiziții la modificările survenite. Practica aplicării acestui cadru normativ a condus la necesitatea actualizării procedurilor specifice derulării programelor de achiziții. Apariția unor reglementări în domeniul achizițiilor publice a determinat inițierea unor acte normative de aplicare a acestora în domeniul militar.

Potrivit conceptului de **restructurare și modernizare**, în vederea proiectării capacității militare și a unei structuri adecvate, în conformitate cu cerințele Strategiei de securitate națională și ale Strategiei militare a României se are în vedere atât înzestrarea cu tehnică modernă, cât și realizarea în ansamblu a **Forței Proiect-2005**.

Acest proces va cuprinde, într-o primă etapă (2000-2003), redimensionarea armatei și stabilirea noii structuri a forței, profesionalizarea personalului, modernizarea și standardizarea pregătirii. În această etapă se vor derula numai acele programe de înzestrare care au finanțarea asigurată, celelalte achiziții urmând să fie reeșalonate. Trebuie menționat că, în perioada de realizare a noilor structuri, se asigură, totuși, posibilitatea modernizării parțiale a unor componente operaționale prin finalizarea unora dintre programele în curs de derulare.

În faza a doua (2004-2007), se va pune accent pe continuarea realizării capabilității operaționale a structurii realizate, la nivelul planificat, precum și pe finalizarea unor

programe majore de înzestrare în scopul modernizării înzestrării cu tehnică de luptă, cu echipamente de sprijin și protecția mijloacelor de acțiune, specifice câmpului de luptă al secolului XXI.

Dacă vor fi posibilități (atragerea unor resurse financiare suplimentare, inclusiv credite externe), procesul de restructurare poate fi accelerat, fapt ce va permite urgentarea programului de modernizare și înzestrare cu echipamente noi.

Programul de înzestrare trebuie să fie așadar rațional și selectiv în următorii cinci ani. **Accentul în această perioadă ar trebui să se pună pe susținerea financiară a domeniului cercetare-dezvoltare și pe menținerea programelor de înzestrare esențiale, aflate în derulare, față de care, începând cu anul 2004, nu ar fi posibilă trecerea la o modernizare consistentă a înzestrării.** Vor fi efectuate numai acele achiziții care sunt necesare pentru menținerea unei înzestrări adecvate a forțelor și pentru tranziția la Forța Proiect-2005. Toate celelalte programe de modernizare a tehnicii de luptă vor fi reeșalonate, dar fără să fie afectat programul de dezvoltare a sistemelor C⁴I (comandă, control, comunicații, computere și informații) la toate eșaloanele armatei.

Analizând produsele militare de care Armata are nevoie pe termen mediu și lung, se apreciază că industria românească este necesar să-și orienteze eforturile către:

- proiectarea, asimilarea și producerea prin efort propriu sau în cooperare a unei mașini de luptă a infanteriei, ușor blindată, manevrabilă și mentenabilă cu asigurarea suportului logistic și munițiilor aferente, într-un ritm de aproximativ 30 buc. anual, la care s-ar adăuga terțe piețe de desfacere în cazul realizării produsului în cooperare;
- asimilarea și producerea unui transportor blindat pentru trupe, în cooperare zonală, într-un ritm anual de 30 produse, cu suportul logistic și munițiile aferente;
- proiectarea, asimilarea și realizarea unui tanc ușor, în cooperare cu mai multe țări, care să permită rentabilizarea capacităților de producție;
- realizarea unei mașini de transport pentru trupele de desant și cercetare, care să poată fi parașutată;
- asimilarea și realizarea de autoșasiuri pentru autopropulsarea artileriei până la cal. 155 (152) mm;
- fabricarea de piese de artilerie, cu muniția aferentă, de diferite calibre, într-un ritm mediu anual de aprox. 40 piese pe an;
- asimilarea în fabricație a aparatului de vedere pe timp de noapte de tip pasiv, individuală și pentru echiparea sistemelor de arme;
- producerea de armament individual de infanterie și a muniției aferente;
- realizarea de sisteme antiaerene pentru protecția trupelor;
- asimilarea în fabricație a unor sisteme de cercetare prin radiolocație și a unor componente pentru tehnica de transmisiuni și bruiaj radio;
- producerea unui avion - școală și de luptă cu performanțe adaptate la teritoriul României;
- realizarea unor pachete progresive pentru modernizarea rachetelor dirijate,

corelate cu programele de aeronave, radiolocație și navale; modernizarea sistemelor de dirijare a rachetelor antiaeriene, cu rază scurtă și medie de acțiune, pentru creșterea preciziei la țintă;

- modernizarea navelor și echipamentelor de marină prin dotarea lor cu mijloace de război electronic, aparatura necesară furnizării la timp a informațiilor, prelucrării acestora, alegerii obiectivelor și conducerii focului, precum și montarea de sisteme de armament cu precizie ridicată, a aparatului și instalațiilor de bord în sistem modular, containerizat.

Prin procesul de restructurare și re tehnologizare a sectorului producției de apărare, se are în vedere ca acesta să poată asigura, cu forțe proprii sau prin cooperare industrială, realizarea programelor de înzestrare, care să răspundă cerințelor de modernizare a armatei pe termen mediu și lung.

Procesul de realizare a interoperabilității în domeniul înzestrării armatei este unul complex, de durată, care se prevede a se desfășura în următoarele etape:

Etapa 1 – Continuarea programelor în derulare care au la bază contracte ferme și care vor asigura o dotare în concordanță cu cerințele operaționale actuale ale categoriilor de forțe ale armatei, la un nivel de interoperabilitate acceptabil. De asemenea, se vor mai angaja și unele programe de mică amploare, în special cu finanțare externă, care să asigure interoperabilitatea și să permită transferul ulterior de tehnologie. În această etapă, înzestrarea armatei ar trebui să ajungă până la nivelul minim necesar (de interoperabilitate) pentru ca România să fie acceptată în NATO.

Etapa 2 – Crearea condițiilor industriale (tehnologice) și abordarea, la nivelul prototipurilor, producțiilor de serie mică și testării evaluării la trupe, a principalelor programe noi de înzestrare, avându-se în vedere cerințele categoriilor de forțe și dezvoltările pe plan mondial. Se va lua în considerare participarea la programe multinaționale, pe criteriul cerințelor operaționale comune, care vor scădea costurile nerecurente (cercetare-dezvoltare), și creșterea implicării industriei autohtone. În această etapă este necesar ca industria de apărare să se orienteze spre alianțe cu firme de prestigiu care să asigure transferul tehnologic necesar participării la aceste programe.

Etapa 3 – Realizarea efectivă a programelor noi, într-un ritm corespunzător necesităților de reechipare a armatei, astfel încât, la sfârșitul perioadei, să se înlocuiască tehnica existentă, recuperându-se decalajele calitative față de dotarea tehnică a armatelor moderne.

Pentru etapa 2 și, respectiv, etapa a 3-a, definirea noilor programe din punct de vedere al strategiei de achiziție și al costurilor aferente, este necesar să se parcurgă procedurile din sistemul integrat de management al achizițiilor.

Ca o consecință, strategia actuală a înzestrării, pe care o promovăm în domeniul

apărării, urmărește orientarea achizițiilor spre direcții vitale pentru armată, prin participarea la programe mari, cu cooperări externe, în cadrul cărora, prin aportul de transfer de tehnologii de vârf, să se asigure ridicarea nivelului general al performanțelor tehnicii destinate armatei și industriei naționale.

În concluzie, apreciez că procesul de integrare în sistemul structurilor europene și euro-atlantice de securitate reprezintă un obiectiv strategic al politicii externe, de o importanță vitală pentru viitorul țării, singura modalitate capabilă să-i asigure, pe termen mediu și lung, promovarea intereselor sale naționale. Acest obiectiv vizează și participarea activă la asigurarea stabilității și securității europene, iar înzestrarea în această concepție va conferi țării noi argumente în calitate de furnizor de securitate.

PERSPECTIVE ȘI SOLUȚII ÎN MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE

**General de brigadă Ion GURGU
Comandor Victor BARBU**

Managementul resurselor umane a intrat în teoria și practica din Armata României, ca de altfel și în celelalte domenii ale activității sociale, cu o problematică în egală măsură provocatoare și bogată în interpretări.

Deși specialiștii în acest domeniu nu au încheiat dezbaterile asupra conținutului managementului resurselor umane, este tot mai evident și recunoscut faptul că principalele domenii de activitate ale acestuia sunt : proiectarea și organizarea posturilor; planificarea, recrutarea, selecția, formarea și dezvoltarea resurselor umane; sistemele de plată, recompensele și avantajele acordate în scopul motivării angajaților. Cu alte cuvinte, atunci când vorbim de managementul resurselor umane trebuie să avem în vedere nu doar personalul propriu-zis, ci trei elemente interdependente : posturi – personal – salarizare.

Pornind de la această accepțiune, la sfârșitul anului 1997, Direcția Management Resurse Umane a propus conducerii Ministerului Apărării Naționale un amplu program de reformă în domeniul resurselor umane, concretizat în documentul “Concepția privind managementul resurselor umane în Armata României”.

Analiza sistemului de gestiune a resurselor umane ale Armatei României la momentul respectiv a scos în evidență două realități:

1) absența managementului de personal bazat pe rigoare științifică și opțiunea excesivă pentru evidența cadrelor militare și, implicit, centrarea structurilor de personal, inclusiv a celor de la niveluri ierarhice superioare, pe execuție, în detrimentul concepției, proiectării și elaborării politicilor și strategiilor de eficientizare a planificării, utilizării și dezvoltării personalului, în consens cu evoluțiile din lume, societate și armatele moderne;

2) existența, în sistemul de gestiune a personalului armatei noastre, a unor fenomene și procese generatoare de disfuncții care, necorelate prin politici și măsuri rigurose fundamentate, agravau starea resurselor umane ale armatei, astfel :

- ponderea mare a ofițerilor, cu tendința de “ofițerizare” a armatei;
- excedent de ofițeri cu grade superioare;
- deprecierea rolului subofițerilor;
- ambiguități în utilizarea gradațiilor profesioniști;
- insuficienta utilizare a civilului în domenii ce nu necesită specializare militară.

La aceste realități s-au adăugat presiunile exercitate din interiorul instituției militare, între care cele mai evidente au fost :

- cerința reducerii efectivelor totale ale armatei;
- nevoia de compatibilitate cu armatele NATO.

În aceste condiții, s-a impus trecerea de la gestiunea personalului armatei fără bază teoretică științifică, asociată cu empirismul și voluntarismul, la cea susținută de politici coerente, unitare, având ca performanțe modele, principii și norme specifice managementului resurselor umane.

Sistemul de management resurse umane, proiectat prin concepția amintită, a urmărit realizarea a cel puțin două condiții : în primul rând, să răspundă eficient intereselor actuale și de perspectivă ale Armatei României în domeniul gestiunii resurselor umane și să susțină dezvoltarea acestor resurse în orizontul imediat de timp; în al doilea rând, să fie compatibil cu sistemul din armatele țărilor NATO, ca una din premisele integrării noastre în structurile euro-atlantice.

Reforma în domeniul managementului resurselor umane a avut drept obiective următoarele :

a) Generarea și păstrarea unei structuri a posturilor și implicit a personalului echilibrat, sănătoasă, în sistem piramidal; realizarea unui raport între ofițeri / subofițeri de 1/3;

b) Reabilitarea carierei militare, ca model și practică, în acord cu opțiunile în acest domeniu din teoria și practica managementului resurselor umane;

c) Redefinirea locului și rolului fiecărei categorii de personal în structura funcțională a armatei :

- ofițerul – liderul acțiunii militare;
- subofițerul – profesionistul conducerii grupurilor mici, “meșterul” în demersul îndeplinirii acțiunii militare;
- soldatul – executantul acțiunii militare, “meseriașul”;
- civilul – expertul în activitățile de sprijin al acțiunii militare, ce nu necesită specializare militară.

d) Reabilitarea statutului subofițerului și transformarea lui în “coloana vertebrală a armatei”;

e) Descrierea posturilor bazată pe Fișa postului și realizarea încadrării acestora potrivit principiilor “omul potrivit, la locul potrivit” și al “corelației directe dintre gradul deținut și gradul funcției”;

f) Realizarea unui sistem de recrutare și selecție care să țină oamenii cu potențial real pentru cariera militară;

g) Utilizarea unui sistem flexibil și eficient de formare, utilizare și dezvoltare profesională a resurselor umane care să asigure un ridicat grad de profesionalizare a organismului militar prin : adoptarea carierei militare de lungimi diferite; utilizarea a două filiere de acces în cariera militară - directă și indirectă; instituirea contractului de durată limitată ș.a.;

h) Redefinirea sistemului de salarizare în acord cu politicile din domeniul gestiunii

personalului și cu nevoia dezvoltării motivației pentru performanță în cariera militară;

i) Instituirea reconversiei profesionale și a plasamentului pe piața civilă a muncii pentru personalul cu contract limitat și pentru cel fără potențial de dezvoltare spre o carieră militară superioară;

j) Construirea unui sistem informatic profesional de gestiune a resurselor umane care să permită evaluarea stării și proceselor acestora și "întâlnirea oamenilor cu posturile";

k) Reconstrucția sistemului normativ al managementului resurselor umane.

Corespunzător acestor obiective, programul adoptat s-a concretizat în următoarele proiecte de reformă, unele finalizate, altele aflate în curs de punere în aplicare :

a) Structurarea funcțiilor prin statele de organizare, conform modelului teoretic piramidal;

b) Promovarea profesiei militare în mediile civile;

c) Recrutarea și selecția candidaților pentru profesia militară;

d) Ghidul carierei militare;

e) Selecția resurselor umane în vederea promovării în funcție și înaintării în grad;

f) Reconversia profesională, consilierea și plasarea pe piața civilă a muncii a personalului militar;

g) Protecția socială a personalului disponibilizat;

h) Utilizarea salariaților civili;

i) Informatizarea gestiunii resurselor umane.

Parte din obiectivele urmărite prin aceste proiecte nu au putut fi realizate, fiind dependente de modificarea unor prevederi ale Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare. După cum vă este cunoscut, în ședința Guvernului din 14.06.2001, au fost aduse unele modificări la legea menționată, menite să asigure punerea în practică a Ghidului carierei militare și utilizarea comisiilor de selecție în vederea promovării în funcție și înaintării în grad a cadrelor militare.

Concomitent cu aceste proiecte de modernizare a managementului resurselor umane, în Armata României a început, din anul 1998, un amplu proces de restructurare a resurselor umane, ale cărui repere esențiale sunt:

- reducerea numărului de ofițeri, de la aproximativ 36500 la 01.01.1998, până la 15700 la 31.12.2003;

- creșterea numărului de subofițeri și maiștri militari, până la 42500 la 31.12.2003, de la aproximativ 35000 la 01.01.1998, - total diminuat până la 31.12.2000 - la circa 24000, concomitent cu trecerea în rezervă a unui număr însemnat din categoriile de vârstă înaintată;

- reducerea cu peste 10000 a numărului de salariați civili;

- creșterea numărului de militari angajați pe bază de contract;

- reducerea numărului de militari în termen.

În aceste condiții, a fost adoptată Ordonanța nr.7/1998 prin care s-a urmărit stimularea trecerii în rezervă a principalei categorii de personal excedentare: ofițerii cu grade superioare.

Evoluția structurii personalului pe grade militare a rămas însă în continuare deficitară, întrucât aplicarea prevederilor Legii statutului cadrelor privind înaintarea în grad nu a fost restricționată prin măsuri care să facă imposibilă avansarea în grad. Așa se face că, în prezent, deși numărul ofițerilor este mai mic cu aproximativ 10000 față de anul 1998, pe grade militare, a crescut numărul coloneilor, reducându-se în același timp numărul căpitanilor la jumătate (de la 11825 la 5872).

Totodată, dacă în 1998 ponderea ofițerilor cu gradul de sublocotenent – căpitan era de 46,3%, în prezent aceasta este de 39,6%. Această situație a fost determinată, pe de o parte, de faptul că potrivit prevederilor în vigoare ale Legii privind statutul cadrelor militare, ofițerii pot fi numiți în funcții superioare cu una, două și chiar trei trepte față de gradele deținute, iar pe de altă parte, de faptul că procesul de reducere a numărului ofițerilor nu a fost însoțit continuu de o restructurare a posturilor, corespunzătoare normelor impuse de modelul piramidal.

În contextul recentelor documente aprobate în Guvern – modificarea Legii nr.80/1995 privind statutul cadrelor militare și Ghidul carierei militare -, precum și al măsurilor întreprinse în vederea finalizării proiectelor circumscrise “Concepției privind managementul resurselor umane în Armata României”, principalele priorități în domeniu sunt :

1. Punerea în aplicare a unui sistem de gestiune a personalului bazat pe competență, transparență și șanse egale, concretizat în Ghidul carierei militare și utilizarea comisiilor de selecție, prin care :

- a) Promovarea în funcție și înaintarea în grad a cadrelor sunt condiționate de:
 - îndeplinirea unui stagiu minim obligatoriu, în perioada anterioară, într-o funcție prestabilită în raport cu tipul de funcții în care urmează promovarea;
 - absolvirea cursului de carieră corespunzător gradului deținut, necesar îndeplinirii atribuțiilor noii funcții;
 - performanța individuală, în perioada anterioară, concretizată în calificativele obținute prin aprecierile de serviciu.
- b) Cadrele militare vor fi numite în funcții prevăzute în statele de organizare cu grade egale sau mai mari cu cel mult o treaptă decât cele pe care le au. Numirea în funcții prevăzute cu grad imediat superior se poate face numai în situația în care ofițerii, maiștrii militari sau subofițerii în cauză îndeplinesc toate condițiile pentru a fi înaintați în grad odată cu numirea în funcție.
- c) Selecționarea cadrelor militare pentru numirea în funcții superioare gradelor deținute și, totodată, pentru înaintarea în gradul următor se face de către comisiile de selecție stabilite în acest scop la nivel central și la categoriile de forțe ale armatei, în raport cu nivelul ierarhic al funcțiilor, astfel :
 - comisia de selecție pentru funcțiile de general, la nivelul Ministerului Apărării Naționale;
 - comisia de selecție pentru funcțiile de colonel, la nivelul Ministerului Apărării Naționale;
 - comisia de selecție a Statului Major General, și a structurilor centrale, precum și câte o comisie de selecție la fiecare categorie de forțe ale armatei, pentru funcțiile de ofițer, altele decât cele de generali și colonei, precum și pentru cele de maiștri militari și subofițeri din compunerea structurilor respective.

d) Comisiile de selecție analizează și selecționează cadrele militare pe baza standardelor aprobate de ministrul apărării naționale, pornind de la următoarele criterii:

- calificativele obținute în cariera militară;
- rezultatele la cursul de carieră;
- funcții anterioare;
- stagiul în gradul deținut;
- studiile absolvite;
- nivelul pregătirii de specialitate;
- cunoașterea unei limbi străine;
- nivelul pregătirii fizice;
- aptitudini specifice funcției;
- starea de sănătate.

e) Stagiul maxim în care un ofițer poate fi menținut în aceeași funcție este de 4 ani, cu excepția funcțiilor unicate, cu specializare într-un domeniu restrictiv.

f) Utilizarea subofițerilor cu studii superioare în funcții de consilieri ai comandanților, în activitatea de stat major în care lucrează în prezent ofițeri, precum și salarizarea acestora la un nivel corespunzător responsabilităților atribuite.

g) Diferențierea, în raport cu domeniul în care-și desfășoară activitatea și cu stadiul carierei militare, a următoarelor categorii de maiștri militari și subofițeri :

- maiștri militari și subofițeri luptători – maiștrii militari și subofițerii aflați în prima parte a carierei militare, care ocupă funcții de comandanți/șefi de microstructuri - echipe, echipaje, posturi, grupe, grupuri, plutoane/similare aflate în compunerea batalioanelor și regimentelor sau a unităților și formațiunilor similare acestora;

- maiștri militari și subofițeri specialiști – maiștrii militari și subofițerii care ocupă funcții de specialiști tehnici și șefi de structuri tehnice – șef grupă reparații, șef atelier, șef secție, cei din domeniul informațiilor militare, precum și subofițerii sanitari, veterinari și instrumentiști din muzicile militare;

- maiștri militari și subofițeri de stat major - provin din maiștri militari și subofițeri luptători și specialiști și ocupă funcții în comandamente de batalion și superioare acestora, în toate domeniile activității de stat major, precum și de consilieri ai comandanților/șefilor;

- maiștri militari și subofițeri de administrație - provin din maiștri militari și subofițeri luptători și specialiști și ocupă funcții în domenii ca: gestiune materială, financiară, administrare cazărmi, aprovizionare ș.a.

2. Utilizarea salariaților civili în armată, în conformitate cu standardele similare din armatele moderne. Concomitent cu reducerea efectivelor acestora cu aproximativ 8500 până la sfârșitul anului 2003, în politica privind civilii sunt prioritare :

a) Creșterea controlului democratic al societății civile asupra forțelor armate, prin încadrarea unora din funcțiile de conducere, de consiliere și expertiză din structurile centrale ale Ministerului Apărării Naționale, ocupate cu civili.

b) Utilizarea unui sistem de pregătire a salariaților civili cu studii superioare care să

permită evoluția acestora în funcții superioare potrivit Ghidului salariaților civili cu studii superioare.

c) Transferarea unor servicii pentru care sunt constituite structuri militare, cu atribuții de deservire, administrativ-gospodărești, întreținere și reparații, către societăți comerciale și prestări servicii din societatea civilă, pe bază de contract.

d) Restructurarea efectivelor de civili, prin creșterea ponderii celor cu studii superioare, concomitent cu reducerea substanțială a celor cu studii profesionale și liceale.

3. Utilizarea unui program de reconversie care să prevină efectele sociale negative ale personalului militar disponibilizat ca urmare a procesului de reducere a efectivelor armatei.

Pe parcursul anului 2000, în contextul inițiativei Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est a fost elaborat "Programul de reconversie profesională a personalului militar disponibilizat din Armata României". Pe baza acestuia, la recomandarea Comitetului Economic al NATO, Banca Mondială a alocat armatei, prin intermediul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, suma de 500 000 USD pentru anul 2001.

Paralel cu demersurile de ordin legislativ, Ministerul Apărării Naționale, împreună cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, a desfășurat activități de informare, consiliere și reorientare profesională și au trecut deja la aplicarea procedurii speciale de organizare a selecțiilor de oferte pentru un număr de aproximativ 800 persoane care solicită cursuri de calificare sau recalificare urmate de plasament pe piața muncii.

Pe data de 19 iunie a.c., s-a semnat un nou acord între România și Banca Mondială pentru finanțarea Programului "SOCIAL SECTOR DEVELOPMENT" care se va derula, la nivel național, sub autoritatea Ministerului Muncii și Solidarității Sociale. În cadrul acestuia, armata beneficiază de 3.000.000 USD, câte 1.000.000 USD/an, pentru perioada 2002 – 2004. Acești bani sunt destinați pentru măsuri active de protecție socială, altele decât acordarea de microcredite și incubatoare de afaceri.

Pentru acordarea de microcredite și dezvoltarea unor incubatoare de afaceri, Banca Mondială a alocat separat, în cadrul aceluiași program, 12 milioane USD la nivel național. Nu este încă evidențiată suma pe care o va primi armata, nici procedura de accesare a microcreditelor sau instituția care va gestiona această activitate. Din discuțiile purtate cu reprezentanții Ministerului Muncii și Solidarității Sociale și cei ai Ministerului Finanțelor Publice, rezultă că această componentă de microcreditare va fi operaționalizată până la începutul anului viitor.

Pentru purtarea unor discuții preliminare și stabilirea etapelor concrete ce trebuie parcurse în acest sens, sub conducerea domnului secretar de stat Sorin Encuțescu, pe data de 27 iunie a.c. va avea loc, la sediul Ministerului Apărării Naționale, o ședință de lucru la care sunt invitați să participe factori de răspundere din cadrul Ministerului Apărării Naționale, Băncii Mondiale, Departamentului Muncii din SUA, precum și de la Ministerul Muncii și Solidarității Sociale și Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

4. Promovarea unei politici de salarizare care să contribuie la stimularea performanței și dezvoltarea motivației pentru cariera militară.

În acest sens, am inițiat un act normativ, însușit inclusiv de Consiliul Suprem de Apărare a Țării, prin care să se realizeze :

- creșterea limitelor coeficienților de ierarhizare pentru funcțiile de ofițeri inferiori, având în vedere că, în noua structură a armatei, aceștia vor reprezenta aproximativ 60% din totalul funcțiilor de ofițeri;

- ierarhizarea pe grade militare a funcțiilor de maiștri militari, subofițeri, militari angajați pe bază de contract, astfel încât să determine stimularea performanței și a dorinței de promovare în carieră;

- prevenirea efectelor negative generate de diminuarea gradului funcțiilor de ofițeri ca urmare a structurării acestora în sistem piramidal în procesul de reorganizare a armatei și de operaționalizare a structurilor acesteia.

5. *Constituirea corpului soldaților și gradaților profesioniști.*

O dată cu punerea în aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență pentru modificarea și completarea Legii nr.80/1995 privind statutul cadrelor militare, ofițerii, maiștrii militari și subofițerii vor fi militari cu contract, la fel cu militarii angajați pe bază de contract.

Pentru evitarea confuziilor în acest domeniu, precum și pentru definirea statutului militarilor angajați pe bază de contract, am inițiat un proiect de ordonanță de urgență prin care :

- să se constituie corpul soldaților și gradaților profesioniști, ca un corp distinct între cel al subofițerilor și cel al militarilor în termen;

- să se stabilească coeficienții de ierarhizare corespunzători gradelor acestora : soldat, fruntaș și caporal;

- să se prevadă că evoluția acestora în carieră se face potrivit Ghidului soldaților și gradaților profesioniști, adoptat prin ordin al ministrului apărării naționale.

OPINII ALE PARTICIPANȚILOR

În cadrul dezbaterilor pe marginea celor cinci referate, au fost relevate unele probleme care țin de implicațiile și perspectivele restructurării, toți participanții fiind de acord că ne aflăm la vremea faptelor, a desăvârșirii reglementărilor, a continuării și definiției efortului de realizare a obiectivelor de interoperabilitate a structurilor Armatei Române cu NATO, dar și a înlăturării disfuncționalităților care mai există.

Colonelul dr. STAN PETRESCU a arătat că securitatea națională cuprinde un triptic compus din apărare națională, siguranță națională și ordine publică. Sistemul național de apărare nu înseamnă numai apărare. De aceea, era bine ca la simpozion să fi fost invitate și alte structuri.

Colonelul (r.) dr. CONSTANTIN MOȘTOFLEI răspunde că simpozionul vizează un dialog intramilitar, adică o punere tranșantă a problemei în interiorul armatei, pentru a înțelege cât mai bine stadiul în care ne aflăm și cum anume se realizează la noi restructurarea instituției.

În continuare, **colonelul Petrescu** a sugerat constituirea unei structuri-interfață între armată și celelalte structuri de securitate națională, justificând că întregul sistem național de apărare trebuie să acționeze în mod coordonat, iar structurile să comunice foarte bine între ele. Spune acest lucru întrucât consideră că există

deficiențe de comunicare. În aceeași ordine de idei, consideră că se cere mai bine reglementată activitatea poliției militare, eventual prin două – trei norme chiar în Legea poliției.

Generalul de armată dr. MIHAIL POPESCU, în dialogul pe care-l poartă cu colonelul Petrescu, subliniază că poliția militară are și trebuie să aibă competențe numai în interiorul armatei. Dar, desigur, activitatea ei se cere mai bine reglementată prin sistemul de reguli al armatei. *Intervenția poliției militare în afara armatei nu este nici indicată, nici necesară. Nu este bine să implicăm poliția militară în alte activități decât acelea pentru care a fost creată. În Ordonanța de urgență nr1/1999 cu privire la stările de urgență și de asediu, se prevede ca Ministerul Apărării să sprijine logistic acțiunile Ministerului de Interne. Acest lucru nu este însă definit în mod riguros. Ce înseamnă acest sprijin logistic? Este logistica armatei în măsură să sprijine acțiunile forțelor de ordine? Cu ce? În ce mod? Poliția militară se ocupă de ordinea militară. Poate ar fi bine să se ocupe și de paza cazărmilor. Rămâne de văzut. În orice caz, atât șeful Statului Major General, cât și colonelul Petrescu au insistat asupra nevoii de reglementare. Totul trebuie prevăzut de lege. Inclusiv în ceea ce privește colaborarea dintre cele două ministere. Ministerul de Interne, spre exemplu, securizează frontierele. Armata le apără, atunci când e nevoie. Lucrurile nu pot fi amestecate. Cert este că vor*

trebuie revăzute toate planurile de cooperare între instituțiile cu atribuții în realizarea securității și apărării naționale la pace și în situații de criză.

Generalul de brigadă dr. VASILE PAUL a subliniat noul concept de **securitate prin cooperare**. Acest concept este foarte important. El vizează atât cooperarea în apărarea țării, cât și în spațiul de interes strategic pentru România. În cadrul reuniunii OSCE de la Viena, între altele, s-au subliniat tendințele actuale în cadrul constituirii structurilor militare moderne care acționează pe continent. Ele se referă, deopotrivă, la: reducerea efectivelor, modernizarea structurilor și a înzestrării și cooperarea. Este bine să gândim temeinic modelul de securitate pe care-l preconizăm. Avem un spațiu de oportunitate care ne permite să reflectăm bine asupra armatei pe care ne-o dorim. Mediul de securitate actual ne permite să facem restructurarea așa cum a fost ea prevăzută. Trebuie să avem însă sprijinul politic oportun și resursele financiare necesare. În plus, avem la dispoziție experiența vestică a țărilor NATO și a celor primite recent în NATO. Trebuie să studiem și să înțelegem bine această experiență. Să învățăm adică și din ceea ce este bun, dar și din ceea ce n-a fost perfect. Putem trage foarte multe concluzii benefice din greșelile altora. Dar în efortul integrării în NATO trebuie să se implice toată lumea. Și cei de la Externe, și cei de la Finanțe etc. Generalul Paul a insistat și pe necesitatea elaborării unor **reguli de angajare**. Nu avem cadrul legal pentru intervenție. Toate armatele moderne dispun de așa ceva. Orice angajare a acestora este strict definită și reglementată prin lege. Generalul de armată dr. Mihail

Popescu a făcut, în intervenția sa, aceeași remarcă. Regulile ni le stabilim, din păcate, abia atunci. Noi, cei care luăm hotărârea, ne asumăm firește și răspunderea. Dar angajarea armatei trebuie să se facă potrivit legii.

În intervenția sa, **generalul comandor GHEORGHE BUCȘE** a continuat ideea asumării răspunderii angajării personalului în diferite activități. Spre exemplu, în momentul de față o serie de piloți fac pregătire în cadrul unor țări NATO. Cine răspunde de acești oameni, dacă se întâmplă ceva? Desigur, noi. Dar deasupra noastră trebuie să fie o lege care să reglementeze, situațiile în care sunt și, mai ales, vor fi puși militarii români participanți la activități multinaționale.

O sugestie pe care a făcut-o generalul Bucșe în ceea ce privește asigurarea unei percepții corecte a obiectivelor reformei este să se meargă în garnizoane – Ploiești, Timișoara, Craiova – pentru a informa oamenii cu privire la mersul restructurării, la consecințele acesteia, la efectele ei. Azi putem face o analiză concretă asupra drumului pe care l-am ales în ceea ce privește restructurarea. Constatăm că s-au realizat multe lucruri foarte bune. Spre exemplu, în Forțele Aeriene, există două tipuri de baze. Unele, după modelul vechi, în care sunt vreo trei comandanți, fiecare cu problemele lui, altele după modelul actual, după modelul NATO, unde este un singur comandant care poartă întreaga răspundere. Acestea din urmă funcționează mult mai bine din toate punctele de vedere. Mai ales în ceea ce privește operaționalizarea. La Borcea, care este o bază integrată de tip nou, spre exemplu, 45 % din problemele teoretice care țin de operaționalizare sunt rezolvate. „Noi

suntem într-o dinamică. Mulți ies la pensie. Oameni foarte buni. Și comandorul Luca Dorel trece în rezervă. Am ajuns în Franța cu tineri piloți, care sunt niște copii. Dar viața merge înainte. Nu suntem singuri în actul restructurării, în rezolvarea problemelor. Putem solicita ajutor. Noi, spre exemplu, am trimis scrisori prefectilor și primarilor din zonele în care avem baze aeriene, explicându-le că ne aflăm într-un proces de restructurare și modernizare și solicitându-le sprijin mai ales în problematica socială. Ne-au răspuns. Oamenii sunt alături de noi. De aceea, domnul general apreciază că ce s-a început este o treabă bună. Inclusiv în echilibrarea raporturilor ofițeri – subofițeri. Chiar dacă, în opinia sa, i se pare inoportun, în forțele aeriene de pildă, și cel puțin în etapa actuală, ca inginerilor din aviație să le ia locul maiștrii militari sau subofițerii. Subofițerii vor trebui totuși acceptați la toate eşaloanele. Și, bineînțeles, pregătiți pentru a face față noilor solicitări.

Generalul de armată dr. MIHAIL POPESCU, intervenind, a precizat că trebuie să-i așezăm pe subofițeri în funcții de comandă, fiecare acolo unde este și unde poate fi locul lui, partea lui. Nu peste tot trebuie să fie ingineri, deși inginerii își au și ei locul și rostul lor. Totuși, dacă un subofițer are facultate și este pregătit pentru așa ceva, putem să-l punem pe funcția unui locotenent-colonel cu academie și să-l plătim ca pe acesta. Și nu e nevoie să fie locotenent-colonel. Poate rămâne subofițer. Raportul ofițeri/subofițeri trebuie să fie, în viitor, în favoarea subofițerilor.

Generalul de brigadă LAURENȚIU MAFTEI a subliniat că personalul din Divizia 1 Aeriană este foarte bine pregătit.

Oamenii înțeleg perfect rostul reformei și se conformează. Ceea ce este însă de neînțeles e **instabilitatea** care nu se mai termină. Azi una, mâine alta. O altă problemă care-i nemulțumește pe oameni este **neasigurarea fondurilor** necesare. Cei din statul major al diviziei aleargă toată ziua pe teren, pe la unități și baze, pentru rezolvarea problemelor care țin de reformă. Nici până azi nu li s-au plătit drepturile de delegare. Trebuie prevăzut deci un **buget pentru restructurare**. Șeful Statului Major General l-a asigurat pe comandantul diviziei că fondurile respective vor fi primite. S-a intrat deja pe buget. Până acum s-a cheltuit din cei... 3%. S-au mai ridicat desigur și alte probleme concrete, care țin de psihologia oamenilor, de depozitarea materialelor, de necesitatea creării unor priorități.

Și **generalul dr. BORIS POPESCU** a vorbit despre necesitatea cunoașterii obiectivelor reformei și a mecanismelor restructurării, precum și despre dimensiunea psihologică a acestora. Din punct de vedere legislativ, trebuie să se dea garanția că toți cei care sunt supuși restructurării vor beneficia de ce s-a hotărât.

Șeful Statului Major General, pe acest fond, a precizat că procesul reconversiei se continuă, deși reconversia nu este numai o problemă a armatei. Unii dintre ofițerii disponibilizați vor fi profesori în sistemul educației naționale, alții vor lucra ca funcționari publici. Toată lumea va ști precis ce are de făcut. Începând cu luna august, fiecare unitate va avea statul ei de organizare și va ști precis ce are de făcut până în anul 2003.

Generalul de brigadă dr. CORNEL OANCEA a insistat pe definirea exactă a

conceptelor **armată de apărare și armată de securitate**, precum și stabilirea cât mai riguroasă a ceea ce anume înseamnă trecerea de la o armată de apărare la o armată de securitate. Este necesar acest lucru, pentru că, pe această bază, vor fi elaborate strategii, doctrine etc. Tot pe această bază vor fi definite structurile și interoperabilitatea.

În legătură cu conceptul de „operaționalizare“, ar fi necesar să se facă distincția între operaționalizarea structurilor militare ce fac obiectul participării în acțiunile de parteneriat, care participă la operațiile multinaționale, și cele care sunt destinate apărării naționale. Pentru aceste două tipuri de structuri, trebuie avute în vedere specificul diferit al misiunilor dar și posibilitățile unităților respective de îndeplinire a acestor misiuni.

În legătură cu aprecierile referitoare la ce s-a realizat până în prezent în cadrul reformei, ar trebui să fim mai circumspecți, deoarece este vorba de realizările sau nerealizările noastre.

În ceea ce privește punerea în aplicare a Ghidului carierei militare, cine ne-a împiedicat s-o facem până acum?

Colonelul dr. STAN PETRESCU a revenit, referindu-se la calitățile unui sistem militar pentru a fi foarte bun – planificare, ierarhie, disciplină – și la trebuințele de primă urgență pentru ca un astfel de mecanism să funcționeze – hrană, comunicații și bani. S-a referit, de asemenea, la relația care se creează între acest sistem și Ghidul carierei militare. În unul din referate s-a arătat că un rol deosebit în promovarea cadrelor pe funcții îl vor avea unele comisii de selecție. Și atunci, pe bună dreptate, domnul colonel a întrebat: Dacă avem un ghid al carierei

militare, de ce mai sunt necesare și aceste comisii? Ca să ajungem iar la voluntarismele de altă dată?

Generalul de brigadă GHEORGHE VIȘTEANU a întrebat ce se întâmplă dacă se suprapune conceptul de înzestrare cu sisteme de arme peste logistică?

Comandorul ing. DOREL BIVOLAN a precizat că Departamentul pentru Armamente se ocupă doar de zona de achiziții. Totuși, pentru fiecare categorie de tehnică se stabilește conceptul logistic necesar. Spre exemplu, la Forțele Aeriene s-a introdus conceptul de **suport logistic integrat**, care are ca substanță mentenanța la stare, cuprinzând trei niveluri.

Colonelul dr. TEODOR REPCIUC a subliniat importanța acestui simpozion și nevoia de a se continua rezolvarea problemelor pe care le presupune restructurarea, informând la timp oamenii asupra măsurilor luate. Din Institutul în care lucrează au plecat în ultimul timp nouă specialiști foarte buni, doctori în științe, cercetători cu o experiență deosebită. A venit unul singur, fără nici un fel de experiență în domeniu.

Generalul de brigadă dr. VIOREL BÂRLOIU a subliniat necesitatea elaborării unor criterii, unor indicatori pentru evaluarea stării armatei. La ora actuală această stare nu este de invidiat. Pentru a ieși din ea și a realiza obiectivele propuse sunt necesare mijloace. Iar mijloace nu prea sunt sau sunt cele care sunt. De aceea, nu putem ține o armată de 140.000 de oameni dacă nu avem mijloacele necesare. Armata noastră trebuie să fie mică, suplă și operațională. Nu ne putem face iluzii. Reforma trebuie să fie mai întâi o reformă a minților, mai exact, a mentalităților. Referindu-se la cele afirmate de

colonelul Gimiga în referatul prezentat, a subliniat că avem acel sistem de evaluare a stării armatei, dar nu este bun. Trebuie să regândim acest sistem, să fim adică în măsură să evaluăm cât mai exact, în fiecare moment, starea reală a armatei, cu toate creșterile și descreșterile sale. Să putem spune: „Acum suntem la -3”, iar peste un timp, „Acum suntem la +6” Trebuie să înțelegem bine ce facem și să

facem ce înțelegem, adică ce trebuie să facem. Dar vă imaginați ce putem face cu 10 – 15 milioane de dolari pe an! Totuși, unele lucruri se pot face. Și încă foarte bine. La Le Bourget, IAR Brașov a încheiat, spre exemplu, un contract cu Eurocopter.

Ceea ce sublinia domnul general înseamnă foarte mult. Înseamnă că industria de armament românească începe să intre în concernul european.